

รายงานผล

การศึกษาค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมของนักเรียนทุน
ในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายงานผล

การศึกษาค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมของนักเรียนทุน
ในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

• คำนำ •

โครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษาค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมของนักเรียนทุน
ในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี” เป็นโครงการที่เกิดขึ้นโดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษา สามเณร
ในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีที่สอดคล้องและเป็นจริงต่อสภาพ
การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และเพื่อจัดทำ
ข้อเสนอแนะค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี
ทั้งนี้เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจถึงสภาพจริงและความพอเพียง
ของการใช้จ่ายเงินทุนของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนในสภาวะ
เศรษฐกิจปัจจุบัน ตลอดจนรับทราบและเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ
อย่างถ่องแท้ อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือกำหนดแนวทางเงินนโยบาย
ที่เหมาะสมต่อไป

คณะผู้วิจัย ขอขอบคุณทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เล็งเห็นความสำคัญ
และให้การสนับสนุนโครงการวิจัยนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา
ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครองของนักเรียนทุน ตลอดจนกลุ่มเยาวชน
ผู้รับทุนที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทั้งในส่วนของ การตอบแบบสอบถาม
การสัมภาษณ์ และการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ ซึ่งร่วมให้ข้อมูล
อย่างพร้อมเพรียงจากทุกฝ่ายด้วยความตั้งใจที่จะแก้ปัญหาาร่วมกัน
เพื่อทำให้งานวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

• บทสรุปสำหรับผู้บริหาร •

การศึกษาค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมของนักเรียนทุนในโครงการทุน การศึกษาเฉลิมราชกุมารี มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษา ค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษา สามเณรในโครงการทุน การศึกษาเฉลิมราชกุมารีที่สอดคล้องและเป็นจริงต่อสภาพการเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน 2) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะค่าใช้จ่าย ที่เหมาะสมสำหรับทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนา กลุ่มจากผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้รับทุนการศึกษา ผู้ปกครองของผู้รับทุน การศึกษา ผู้บริหาร ครู อาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี รุ่นที่ 1-4 ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายรับและรายจ่ายของผู้รับทุน การศึกษา พบว่า

1. ผู้รับทุนการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเงินรายรับ ในภาพรวม เท่ากับ 21,672.93 บาทต่อปี และผู้รับทุนการศึกษาระดับ อุดมศึกษา มีเงินรายรับในภาพรวมเท่ากับ 40,748.92 บาทต่อปี โดยในกลุ่ม ผู้รับทุนทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษามีรายรับหลัก เป็นอันดับแรก คือ รายรับจากเงินทุนการศึกษาต่างๆ ซึ่งรวมเงินทุน การศึกษาเฉลิมราชกุมารี รองลงมาคือเงินรับจากการสนับสนุนของครอบครัว เงินรายรับจากการทำงานพิเศษระหว่างเรียน และเป็นเงินรายรับจากเงิน ช่วยเหลือต่างๆ ตามลำดับ

2. ผู้รับทุนการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าใช้จ่ายในภาพรวม เท่ากับ 24,102.01 บาทต่อปี และผู้รับทุนการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีค่าใช้จ่ายในภาพรวม เท่ากับ 50,790.51 บาทต่อปี โดยในกลุ่มผู้รับทุนทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษามีรายจ่ายหลักเป็นอันดับแรก คือ ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ รองลงมา ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเรียน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษา ตามลำดับ

ซึ่งผลการศึกษาข้อมูลรายจ่ายของผู้รับทุน เมื่อจำแนกตามรายการของรายจ่าย พบว่า

2.1) ค่าใช้จ่ายในการเรียน โดยรวมผู้รับทุนการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีค่าใช้จ่ายในการเรียน เท่ากับ 6,314.51 บาทต่อปี และผู้รับทุนระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายในการเรียน เท่ากับ 16,167.15 บาทต่อปี โดยในกลุ่มผู้รับทุนทั้ง 2 กลุ่ม มีรายการค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าลงทะเบียน/ค่าเทอม/ค่าบำรุงสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ ค่าสมุด หนังสือ ตำราเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์กีฬา ฯลฯ ค่าเครื่องแต่งกายที่ใช้ในสถานศึกษาทุกชนิด และค่ากิจกรรมอื่นที่ต้องใช้ในการเรียนตามลำดับ

2.2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษา โดยรวมผู้รับทุนการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษา เท่ากับ 1,658 บาทต่อปี และผู้รับทุนระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษา เท่ากับ 2,603.81 บาทต่อปี

โดยในกลุ่มผู้รับทุนทั้ง 2 กลุ่ม มีรายการค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าบริการ ถ่ายเอกสารและการจัดทำรายงาน รองลงมาได้แก่ ค่าเรียนเสริมพิเศษ และค่าบริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ

2.3) ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ โดยรวม ผู้รับทุนการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ เท่ากับ 16,129.50 บาทต่อปี และผู้รับทุนระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ เท่ากับ 32,019.54 บาทต่อปี โดยในกลุ่มผู้รับทุนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายการค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหาร รองลงมาได้แก่ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายนอกเวลาเรียนและของใช้จำเป็นส่วนตัว ค่าที่พัก/หอพัก และค่ารักษาพยาบาล ตามลำดับ และนักศึกษาทุนระดับอุดมศึกษามีรายการค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหาร รองลงมาได้แก่ ค่าที่พัก/หอพัก ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายนอกเวลาเรียน และของใช้จำเป็นส่วนตัว และค่ารักษาพยาบาล ตามลำดับ

3. ผู้รับทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษามีรายจ่ายสูงกว่าเงินทุนที่ได้รับ โดยในกลุ่มผู้รับทุนการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีรายจ่ายสูงกว่าเงินทุนที่ได้รับเท่ากับ 14,102.01 บาทต่อปี และผู้รับทุนการศึกษาระดับอุดมศึกษามีรายจ่ายสูงกว่าเงินทุนที่ได้รับ เท่ากับ 30,790.51 บาทต่อปี

สำหรับผลการศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุม สันทนาการกลุ่มเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของผู้รับทุนการศึกษาดังกล่าวจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้ทราบว่า

(1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีข้อคิดเห็นว่าอัตราทุนที่ผู้รับทุนการศึกษาดังกล่าวได้รับในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายด้านการเรียนของ

ผู้รับทุนและไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน โดยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถึงแม้ว่าจะไม่ต้องจ่ายค่าเล่าเรียน แต่ยังคงต้องจ่ายค่าบำรุงการศึกษา/ค่าระดมทรัพยากรในสถานศึกษา ค่ากิจกรรมต่างๆ ค่าบริการถ่ายเอกสารหรือทำรายงาน ค่าเรียนเสริมพิเศษ ฯลฯ นอกจากนี้กลุ่มนักเรียนทุนในสายอาชีพ ยังมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องแบบและอุปกรณ์การเรียนเฉพาะทางที่ค่อนข้างสูงมาก รวมถึงสามเณรทุนส่วนหนึ่งที่ต้องเดินทางไปเรียนข้ามเขตพื้นที่ด้วยรถโดยสารหลายทอด ทำให้มีค่าใช้จ่ายเป็นค่าพาหนะที่สูงมากเช่นกัน และในกลุ่มผู้รับทุนระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่มิมีรายจ่ายที่สูงมาก ซึ่งประกอบด้วย ค่าเล่าเรียน/ค่าธรรมเนียมรายวิชา ค่าเครื่องแบบ เอกสารตำราเรียน อุปกรณ์การเรียนเฉพาะทาง ค่ากิจกรรมต่างๆ ค่าบริการถ่ายเอกสารหรือทำรายงาน และค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ เช่น ค่าหอพัก ค่าอาหาร ค่าพาหนะเดินทาง เป็นต้น รวมถึงสามเณรทุนที่ต้องเดินทางไกลมาเรียนข้ามเขตพื้นที่ซึ่งมีค่าใช้จ่ายเป็นค่าพาหนะสูงมากเช่นกัน ส่งผลให้ผู้รับทุนส่วนใหญ่ต้องหาวิธีการช่วยเหลือตนเองเพื่อบรรเทาความขาดแคลนดังกล่าว เช่น ขอเงินสนับสนุนจากครอบครัวหรือแหล่งทุนอื่น ทำงานเสริมพิเศษนอกเวลาเรียน กู้เงิน กยศ. และกู้ยืมเงินญาติพี่น้องหรือเงินนอกระบบ เป็นต้น

(2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการพิจารณาปรับเพิ่มอัตราทุนให้เพียงพอและเหมาะสมต่อสภาพเป็นจริงของการใช้จ่ายของผู้รับทุนในปัจจุบัน เพื่อให้ผู้รับทุนในทุกระดับการศึกษาสามารถศึกษาเล่าเรียนและดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุขตามอัตรภาพ

สำหรับผลการศึกษาข้อเสนอแนะในเรื่องค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีสรุปได้ดังนี้

(1) จากผลการศึกษาค่าใช้จ่ายของผู้รับทุนการศึกษาทำให้ทราบว่าย้อตราทุนที่ผู้รับทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีได้รับค่อนข้างไม่เหมาะสมต่อค่าใช้จ่ายจริงด้านการเรียนทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา และเป็นย้อตราทุนที่ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ได้เสนอแนวคิดเพื่อช่วยแก้ปัญหาความไม่เหมาะสมของเงินสำหรับการศึกษาของผู้รับทุน โดยใช้ผลการศึกษาค่าใช้จ่ายของผู้รับทุนในเชิงปริมาณเป็นหลักในการพิจารณาและระดมความคิด ได้ย้อคิดเห็นควรรเสนอขออนุมัติปรับย้อตราทุนเพิ่มขึ้น ให้เป็นย้อตราทุนที่สอดคล้องกับสภาพค่าดำรงชีพในสังคมปัจจุบันและอีกประมาณ 2-3 ปีข้างหน้า ซึ่งค่าใช้จ่ายที่กำหนดให้ใหม่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมควรรอยู่ระหว่าง 14,461-18,076 บาทต่อปี และในระดับอุดมศึกษา ในภาพรวม ควรรอยู่ระหว่าง 30,474-35,553 บาทต่อปี

(2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ได้ให้ย้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการใช้จ่ายเงินทุนให้เพียงพอว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายควรรส่งเสริม ดูแล ช่วยเหลือผู้รับทุนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ให้คำแนะนำในการใช้จ่ายเงินทุนการศึกษาแก่ผู้รับทุน และในรายที่ต้อการทำงานหารายได้พิเศษ ควรรให้การส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้รับทุนมีรายได้และมีประสบการณ์ที่ดีจากการทำงานพิเศษ โดยการช่วยพิจารณาหางานพิเศษที่มีความปลอดภัยและเหมาะสมให้แก่ผู้รับทุน และร่วมกันปลูกฝังให้ผู้รับทุนมีวิถีชีวิตบนความพอเพียง มีเหตุมีผลในการใช้จ่ายและรู้จักใช้จ่ายอย่างพอประมาณ ซึ่งจะทำให้ผู้รับทุนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขและพร้อมที่จะกลับไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นภูมิลำเนาของตนเองต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อค้นพบ

1.1 ควรได้มีการปรับเปลี่ยนอัตราทุนการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ และสภาพการใช้จ่ายจริงของผู้รับทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี โดยให้ได้รับเทียบเคียงกับทุนการศึกษาในโครงการอื่นๆ

1.2 ควรให้มีการขอความร่วมมือสถาบันการศึกษาเพื่อขอยกเว้นค่าเล่าเรียนหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ต้องจ่ายให้สถาบันการศึกษาเพื่อเป็นการบรรเทาและช่วยเหลือความขาดแคลนของผู้รับทุนให้สามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่องจนจบหลักสูตร

1.3 ควรสร้างขวัญและกำลังใจ และสร้างความตระหนักแก่ผู้รับทุนให้เห็นคุณค่าของการเป็นนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ตลอดจนให้รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย ห่วงแหนวัฒนธรรมท้องถิ่น และพร้อมที่จะกลับไปทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตนเอง

1.4 ควรส่งเสริม ดูแล ช่วยเหลือผู้รับทุนอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง เพื่อให้การช่วยเหลือผู้รับทุนในรายที่ประสบปัญหาวิกฤตหรือต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน โดยให้มีการพัฒนาข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเพื่อการช่วยเหลือที่เหมาะสมและนำไปใช้ในการปรับแนวทางการบริหารจัดการโครงการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้รับทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี เพื่อการพัฒนาการดำเนินโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์

2.2 ควรมีการศึกษาความทั่วถึงในการให้ทุนการศึกษาแก่เด็กยากจน

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
■ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
■ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
■ ขอบเขตในการศึกษา	4
■ ผลที่คาดว่าจะได้รับ	6
■ นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
■ สารสำคัญของโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี	9
● ความเป็นมาของโครงการ	9
● วัตถุประสงค์ของโครงการ	10
● กลุ่มเป้าหมายผู้รับทุนการศึกษา	11
● จำนวนทุนและระยะเวลาดำเนินโครงการ	11
● อัตราการให้ทุนการศึกษา	12
● การรับเงินทุนการศึกษา	12
● กิจกรรมและปฏิทินปฏิบัติงานโครงการ	12
■ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่าย	13
เพื่อการลงทุนด้านการศึกษา	
● ความหมายของการศึกษา	13
● การจัดสรรทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการการศึกษา	15
● ทุนการศึกษา	23
● งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28

	หน้า	
บทที่ 3	วิธีดำเนินการศึกษา	
	39	
■	การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา	39
■	การกำหนดกรอบการศึกษา	40
■	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	42
■	การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
■	การวิเคราะห์ข้อมูล	44
บทที่ 4	ผลการศึกษา	
	45	
■	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	46
■	ข้อมูลรายรับ-รายจ่ายของนักเรียนทุน	51
●	ข้อมูลรายรับของนักเรียนทุน	51
●	ข้อมูลรายจ่ายของนักเรียนทุน	62
●	ผลการเปรียบเทียบเงินทุนการศึกษา ที่ได้รับกับรายจ่ายของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี	68
■	สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุม สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Groups) เกี่ยวกับ ค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียนทุนการศึกษา เฉลิมราชกุมารี จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	69
■	ข้อเสนอแนะในเรื่องค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม สำหรับนักเรียน นักศึกษาและสามเณร ทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี	75

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
■ สรุป	79
■ อภิปรายผล	91
■ ข้อเสนอแนะ	94

ภาคผนวก

◆ แบบสอบถามข้อมูลค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี	104
◆ ประเด็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์และการประชุม สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Groups) เกี่ยวกับค่าใช้จ่าย ด้านการเรียนของนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี	107
◆ หนังสือขออนุมัติโครงการการศึกษาค่าใช้จ่าย ที่เหมาะสมของนักเรียนทุนในโครงการทุนการศึกษา เฉลิมราชกุมารี	109

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ตามมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2546 เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ 48 พรรษา ในปี พ.ศ. 2546 โดยการจัดสรรทุนการศึกษาตั้งแต่นั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายจนจบปริญญาตรีให้แก่นักเรียนที่มีฐานะยากจนที่ขาดโอกาส ในการศึกษาต่อ อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารและมีอัตราการเรียนต่อ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่ำ ดำเนินการระหว่างปีการศึกษา 2547-2562 หรือ ปีงบประมาณ 2547-2563 ปีละ 480 คน รวมทั้งสิ้น 4,800 คน ใช้งบประมาณ 528 ล้านบาท โดยมีอัตราทุนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีละ 10,000 บาทต่อคน ระดับปริญญาตรีและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีละ 20,000 บาทต่อคน

การดำเนินโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ซึ่งได้ดำเนินการ มาเป็นระยะเวลา 4 ปีการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547-2551 มีเยาวชน ได้รับทุนการศึกษาแล้ว จำนวน 1,920 คน กำลังศึกษาอยู่ทั้งในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษา จากการออกติดตามเยี่ยม

นักเรียนทุนได้สัมภาษณ์นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครู พบว่าด้วยสภาพ การครองชีพในปัจจุบันของสังคมไทยทั้งในเมืองและชนบทมีค่าใช้จ่าย สูงขึ้นมาก โดยเฉพาะช่วงที่บ้านเมืองประสบภาวะวิกฤตเศรษฐกิจด้าน ราคาน้ำมันที่สูงขึ้นเรื่อยๆ และมีสภาพเงินเฟ้อราคาสินค้าอุปโภคบริโภคสูง เพิ่มขึ้นตามมามากเช่นกัน เป็นผลทำให้ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพของ นักเรียนทุนสูงขึ้นตามไปด้วย ประกอบกับการเรียนในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายและระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษา เพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าพาหนะเดินทางจากบ้าน มาโรงเรียนสูงมาก ทำให้นักเรียนทุนในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากเงินทุนที่ได้รับไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้จ่าย ในการศึกษาอย่างต่อเนื่องได้ จนนักเรียนทุนมีความกังวลใจ ขาดแคลน วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการศึกษาเล่าเรียน ต้องเป็นภาระแก่ผู้ปกครอง ซึ่งยากจนมากอยู่แล้ว บางรายต้องดิ้นรนหางานทำซึ่งทำให้รบกวนเวลา ศึกษาเล่าเรียน และรายได้พิเศษที่ได้รับจากการทำงานเป็นค่าจ้างที่ไม่มาก ทำให้เกิดความเครียด ขาดสมาธิในการเรียน ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ และผลการเรียนตกต่ำ ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการศึกษาและแบ่งเบา ภาระค่าใช้จ่ายของนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีให้สามารถเรียนได้ อย่างต่อเนื่องจนจบหลักสูตรปริญญาตรีตามเจตนารมณ์โครงการ และ เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นส่วนสำคัญยิ่งในด้านโอกาสและ มาตรฐานคุณภาพ จึงควรมีการศึกษาสภาพค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาของ นักเรียนทุนตามสภาพจริงที่เกิดขึ้น เพื่อการประมาณการค่าใช้จ่าย ในการศึกษาที่จะสามารถพัฒนาการศึกษาของนักเรียนทุนตามโครงการ

ให้สามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่องและมีความสุข นอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาส่วนหนึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการจัดการความช่วยเหลือทางด้านการเงินแก่นักเรียนทุนที่มีปัญหาทางการเงินต่อไป และใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการเสนอขอปรับปรุงอัตราทุนให้เหมาะสมตามความเป็นจริงที่จะต้องจ่ายยิ่งขึ้นต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

ในการเสนอขอปรับปรุงอัตราทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีนั้น มีกระบวนการที่ต้องมีเหตุมีผลและเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รวมทั้งสถานศึกษาต่างๆ ที่มีนักเรียนทุนศึกษาอยู่ จึงควรมีการศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดรอบคอบ และมีความสมเหตุสมผลที่ชัดเจนในการเสนอของบประมาณที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีว่าควรปรับเปลี่ยนเป็นอัตราทุนเท่าใด

จากข้อมูลข้างต้นนั้น สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้จัดทำโครงการวิจัยเพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมของนักเรียนทุนในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีขึ้น เพื่อการศึกษาวิจัยหาข้อมูลและเปรียบเทียบข้อมูลรายรับและรายจ่ายจริงของนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีในสถานะเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน รวมทั้งปัญหาด้านค่าใช้จ่ายและเหตุผลในการปรับเปลี่ยนจำนวนเงินทุน โดยจะนำผลการศึกษามาใช้ประกอบในการพิจารณากำหนดอัตราทุนการศึกษาให้เหมาะสมกับค่าใช้จ่ายที่เป็นจริงของนักเรียนทุน

ในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี และจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ในระยะต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะประเด็นความเหมาะสม และพอเพียงของอัตราทุนที่ผู้รับทุนได้รับ

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษา สามเณรในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีที่สอดคล้องและเป็นจริง ต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

2.2 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับทุนการศึกษา เฉลิมราชกุมารี

3. ขอบเขตในการศึกษา

ในการศึกษาค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษา สามเณรในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตในการศึกษา คือ

3.1 **ขอบเขตของการศึกษา** เป็นการศึกษาข้อมูลรายรับและรายจ่ายจริงของนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ในช่วงปีการศึกษา 2550 ได้แก่ รายรับ 4 ด้าน และรายจ่าย 3 ด้าน ได้แก่

3.1.1 รายรับของนักเรียนทุน ประกอบด้วย

- เงินรายได้ที่ได้รับจากครอบครัว
- เงินรายได้จากแหล่งเงินทุนต่างๆ

- เงินรายได้จากเงินช่วยเหลือต่างๆ
- เงินรายได้จากการทำงานพิเศษ

3.1.2 รายจ่ายของนักเรียนทุน ประกอบด้วย

- ค่าใช้จ่ายในการเรียน
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียน
และค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษา
- ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ

3.2 กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา คือ

3.2.1 นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี รุ่นที่ 1-รุ่นที่ 4 จำนวน 1,920 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ถึงระดับปริญญาตรีปีที่ 2 ในสถานศึกษาสังกัดต่างๆ ที่ได้รับการจัดสรรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

3.2.2 ผู้ปกครองของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี จำนวน 50 คน

3.2.3 ผู้บริหาร ครู อาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี จากหน่วยงานสังกัดต่างๆ ที่ได้รับการจัดสรรทุนการศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 50 คน

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษา สามเณรในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีที่สอดคล้อง และเป็นจริงต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการจัดความช่วยเหลือทางการเงินของนักเรียน นักศึกษา สามเณรในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีและใช้เป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาปรับปรุงอัตราทุน ที่จัดสรรให้เหมาะสมกับระดับการศึกษาและสายวิชาของผู้รับทุนการศึกษา เสนอต่อผู้บริหารระดับสูงและคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

นักเรียนทุน หมายถึง นักเรียน นักศึกษา และสามเณรที่ได้รับทุน ในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ตั้งแต่รุ่นที่ 1-รุ่นที่ 4 ซึ่งกำลังศึกษา อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ถึงระดับปริญญาตรีปีที่ 2 ในสถานศึกษา สังกัดต่างๆ ที่ได้รับการจัดสรรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

รายรับของนักเรียนทุน หมายถึง เงินรายได้ที่นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีได้รับจากบุคคลหรือแหล่งเงินต่างๆ สำหรับใช้จ่ายด้านการเรียนและการดำรงชีพ ในระหว่างปีการศึกษา 2550 ซึ่งประกอบด้วย เงินรายได้ที่ได้รับจากครอบครัว เงินรายได้จากแหล่ง เงินทุนต่างๆ เงินรายได้จากเงินช่วยเหลือต่างๆ และเงินรายได้จากการ ทำงานพิเศษ

รายจ่ายของนักเรียนทุน หมายถึง เงินที่นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีต้องจ่ายเพื่อการเรียนและการครองชีพ ในระหว่างปีการศึกษา 2550 ซึ่งประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการเรียน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษา และค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ

ค่าใช้จ่ายในการเรียน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีจำเป็นต้องจ่ายเพื่อการเรียน โดยตรง ประกอบด้วย ค่าลงทะเบียน/ค่าเทอม/ค่าบำรุงสถานศึกษา ค่าเครื่องแต่งกายที่ใช้ในสถานศึกษาทุกชนิด ได้แก่ ค่าเครื่องแบบนักเรียน นักศึกษา เครื่องแบบลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหาร ชุดพลศึกษา ค่าสมุด หนังสือ ตำราเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์กีฬา ค่ากิจกรรมอื่นที่ต้องใช้ในการเรียน ได้แก่ ทัศนศึกษา ค่าร่วมกิจกรรม เข้าค่าย

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษา หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่นักเรียน นักศึกษาและสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีต้องจ่าย ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตามมาจากการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย ค่าเรียนเสริมพิเศษ ค่าบริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต และค่าบริการเอกสารรายงาน

ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่นักเรียน นักศึกษาและสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีต้องจ่าย ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่อยู่นอกเหนือจากการเรียนและค่าบริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

แต่จำเป็นต้องใช้จ่ายในระหว่างเรียน เพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย ค่าอาหาร ค่าที่พัก/หอพัก ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายนอกเวลาเรียน ค่าของใช้จำเป็นส่วนตัว และค่ารักษาพยาบาล

การทบทวนเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอเกี่ยวกับสาระสำคัญของโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี แนวทาง วิธีการและกิจกรรมที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ตลอดจน ทบทวนองค์ความรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน ด้านการศึกษา ซึ่งสามารถนำเสนอตามหัวข้อดังนี้

1. สาระสำคัญของโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสาระสำคัญของ โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี จากเอกสารแนวทางการดำเนินงาน โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2549 : 1-2) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

ด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อการศึกษาไทยเป็นอย่างยิ่ง ดังพระราชกรณียกิจ ด้านการศึกษาที่มีนานัปการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระเมตตาที่มีต่อการศึกษา ของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ด้วยความสำนึกใน พระมหากรุณาธิคุณและเนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระชนมายุ 48 พรรษา ในปีการศึกษา 2546 กระทรวงศึกษาธิการจึงร่วมถวายพระพรเพื่อแสดงความจงรักภักดีด้วยการจัดให้มีโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ด้วยการสนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่เยาวชนในพื้นที่ห่างไกลและมีอัตราการเรียนต่อต่ำ ได้มีโอกาสที่จะศึกษาต่อตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายถึงระดับปริญญาตรี เพื่อที่จะกลับไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นชุมชนของตน โดยวันที่ 31 มีนาคม 2546 ได้เสนอโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2546 ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่เยาวชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลและมีอัตราการเรียนต่อขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับต่ำ ระหว่างปีการศึกษา 2547-2562 (ปีงบประมาณ 2547-2563)

โดยจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่นักเรียน นักศึกษา และสามเณร ปีละ 480 ทุน เมื่อสิ้นสุดโครงการรวมทั้งสิ้น 4,800 ทุน ในแต่ละทุน การศึกษาจะได้รับการศึกษาต่อเนื่องเป็นเวลา 7 ปี ตั้งแต่ขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 ปีๆละ 10,000 บาทต่อคน และระดับปริญญาตรี จำนวน 4 ปีๆละ 20,000 บาท ต่อคน ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 528 ล้านบาท

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่นักเรียน นักศึกษา และสามเณรในสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลและมีอัตราการศึกษาต่อต่ำ ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับขั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจนจบระดับปริญญาตรี

(2) เพื่อส่งเสริมให้ผู้รับทุนการศึกษากลับไปปฏิบัติงานในพื้นที่
ภูมิลำเนาของตนเองหลังสำเร็จการศึกษา

(3) เพื่อปลูกฝังและพัฒนานักเรียน นักศึกษา และสามเณร
ในสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลให้เห็นคุณค่าทางการศึกษา มีความสำนึก
ในความเป็นคนไทย รักถิ่นฐาน รักประเทศ และรักการปกครองตามระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.3 กลุ่มเป้าหมายผู้รับทุนการศึกษา (สำนักนโยบายและ
ยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 4-6)

เป็นนักเรียน นักศึกษา และสามเณรที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ประสงค์จะเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือหลักสูตร
วิชาชีพ ที่มีฐานะยากจน อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร การคมนาคม
ยากลำบาก และมีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า
อยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งขาดโอกาสในการศึกษาต่อ มีความประพฤติดี
มีความมุ่งมั่นขยันหมั่นเพียรที่จะศึกษาต่อจนสำเร็จปริญญาตรี และเมื่อ
สำเร็จการศึกษาแล้วกลับไปพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด เป็นพลเมืองดี และ
รักแผ่นดินถิ่นเกิด ส่วนสามเณรจะสืบทอดเป็นศาสนทายาทที่ดีเพื่อเผยแผ่
พระพุทธศาสนาต่อไป

1.4 จำนวนทุนและระยะเวลาดำเนินโครงการ

จัดสรรทุนการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2547-2562
ปีการศึกษาละ 480 ทุน รวมทั้งสิ้น 4,800 ทุน โดยใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547-2563 รวมเงินงบประมาณทั้งสิ้น 528 ล้านบาท

1.5 อัตราการให้ทุนการศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ (ปวช.) ปีละ 10,000 บาทต่อคน/รูป

ระดับปริญญาตรี และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง (ปวส.) ปีละ 20,000 บาทต่อคน/รูป

1.6 การรับเงินทุนการศึกษา

ให้นักเรียน นักศึกษา และสามเณรที่ได้รับทุนการศึกษา
เปิดบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด หรือธนาคารของรัฐอื่นๆ สาขาที่สะดวก
ต่อการเดินทางเพื่อรับเงินทุนการศึกษาและการเบิกถอนเงินให้เบิกมาใช้
เป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นเพื่อการศึกษาเท่านั้น โดยอยู่ในความดูแลของ
อาจารย์ที่ปรึกษาหรือครูที่รับผิดชอบ

1.7 กิจกรรมและปฏิทินปฏิบัติงานโครงการ

(1) คณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการอำนวยการ
โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ประชุมรับทราบรายงานผลการ
ดำเนินงานโครงการ และพิจารณาจำนวนโควตาการจัดสรรทุนให้แก่
ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและกรอบพื้นที่เพื่อใช้ในการจัดสรรทุนการศึกษา
และแจ้งมติให้ส่วนราชการดำเนินการ ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

(2) ส่วนราชการดำเนินการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา และ
สามเณรทุนการศึกษาตามโครงการให้เป็นไปตามจำนวนที่ได้รับจัดสรร
และตามกรอบพื้นที่ที่กำหนด และรายงานผลการคัดเลือกให้กระทรวง
ศึกษาธิการทราบ ภายในเดือนเมษายนของทุกปี

(3) ส่วนราชการจัดสรรงบประมาณทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียน นักศึกษา และสามเณรที่ได้รับทุน ภายในเดือนพฤษภาคมของทุกปี

(4) คณะทำงานดำเนินการโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี และส่วนราชการต้นสังกัดติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการ และเสนอรายงานผลต่อกระทรวงศึกษาธิการทุกสิ้นภาคเรียน

2. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน ด้านการศึกษา

2.1 ความหมายของการศึกษา

จากเอกสารการศึกษาไทย ของประไพ เอกอุ้น (2542) กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการนานับประการตามความมุ่งหมายที่ต้องการแตกต่างกันไปเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงคุณภาพ ซึ่งมุ่งเสริมสร้างคุณสมบัติในตัวมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพในลักษณะ บัณฑิตบุคคล ทั้งด้านพุทธศึกษา จริยศึกษา พลศึกษาและอาชีวศึกษา ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว สังคม และพลโลก และสรุปความหมายของการศึกษาไว้ 2 ส่วน คือ

(1) การศึกษาที่มีอยู่ในกระบวนการของชีวิตทุกอย่าง เริ่มตั้งแต่เกิดจนตาย หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ทุกอย่างที่ได้รับมา ในระหว่างที่อยู่ในวัยทารก วัยเด็ก วัยรุ่น วัยหนุ่มสาว จนถึงวัยชรา โดยอาศัยสื่อการศึกษา คือ บ้าน โรงเรียน วัด และสังคม ดังนั้น การศึกษา ในความหมายส่วนนี้คือชีวิต ชีวิตคือการศึกษาและสิ่งใดก็ตามที่ทำให้ ปัญญาของเราแหลมคมขึ้น ขัดเกลานิสัยของเราในการแสดงปฏิกิริยาโต้ต่อ

สิ่งแวดล้อมต่างๆ และการกระตุ้นเราให้เกิดความคิดและความรู้สึกดีขึ้น ซึ่งถือว่าสิ่งนั้นให้การศึกษาแก่เรา

(2) การศึกษา หมายถึง การเรียนการสอนในโรงเรียน วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยโดยการถ่ายทอดความรู้ เริ่มตั้งแต่เมื่อเด็กเข้าสู่โรงเรียนและจะสิ้นสุดเมื่อก้าวออกพ้นประตูโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ดังนั้นในความหมายนี้คือการรวมเอาอิทธิพลที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ได้ร่วมกันวางแผนเตรียมการไว้ล่วงหน้า โดยมีวัตถุประสงค์จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เพื่อจะได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีสวัสดิภาพ และผู้เรียนเป็นบุคคลที่เหมาะสมที่จะช่วยจรรโลงและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมไว้อีกด้วย

กล่าวโดยสรุปการศึกษา คือ กระบวนการในการสร้างความเจริญงอกงามให้เกิดขึ้นกับบุคคลต่อเนื่องกันไป และเป็นส่วนช่วยให้สามารถหาความรู้ สร้างสรรค์ความรู้ให้มากขึ้นกว่าเดิม ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงพฤติกรรมให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข ดังนั้น การศึกษา คือการลงทุนและเป็นกระบวนการผลิตชนิดหนึ่งซึ่งช่วยเปลี่ยนแปลงมนุษย์ให้มีคุณภาพดีขึ้น สิ่งที่เกิดไม่ใช่อินค้าและไม่ใช่เครื่องจักรกล แต่เป็นสิ่งที่นักเศรษฐศาสตร์ เรียกว่าทุนมนุษย์ (Human Capital) การที่นักเศรษฐศาสตร์ถือว่าการศึกษาเป็นทุนมนุษย์นั้นก็เพราะเชื่อว่าการศึกษาคือปัจจัยการลงทุนสร้างมนุษย์เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีผลสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญ

2.2 การจัดสรรทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) กำหนดเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ดังนี้

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุน ด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา ดังนี้

(1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ทั้งนี้ ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 59 ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบายวัตถุประสงค์และภารกิจหลักของสถานศึกษา บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษาไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุและให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สิน หรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้งบประมาณ ให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา 60 ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้การศึกษานิวเคลียร์ที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ โดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

(1) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

(2) จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

(3) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่มตาม มาตรการ 10 พรรคสอง พรรคสาม และพรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(4) จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการและงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

(5) จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน

(6) จัดสรรกองทุนกู้ยืมดอกเบี่ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชนเพื่อให้พึ่งตนเองได้

(7) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐ

และเอกชน

มาตรา 61 ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

มาตรา 62 ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณ การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษา แนวการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก

หลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตาม และการประเมิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2. การจัดสรรงบประมาณสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รัฐได้จัดสรรงบประมาณ จำแนกเป็น 4 ส่วน คือ (กขกร อินทุโศภณ. 2529)

(1) งบประมาณที่จัดสรรให้นักเรียนเป็นพื้นฐาน โดยจัดสรรให้กับผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของคุณลักษณะของผู้เรียนและคุณลักษณะที่ตั้งของโรงเรียน

(2) งบประมาณที่จัดสรรสำหรับโปรแกรมที่มีความสำคัญตามโครงการหรือหลักสูตร

- โครงการส่งเสริมการจัดหลักสูตรพิเศษ เช่น โครงการเด็กพิการเรียนร่วม โครงการสอนดนตรี โครงการสอนภาษาต่างประเทศ โครงการสำหรับนักเรียนพื้นถิ่น

- โครงการพัฒนาครูและบุคลากร

(3) งบประมาณเพื่อสนองความต้องการจำเป็นทางการศึกษาเสริมของนักเรียน ได้แก่ นักเรียนที่เสียเปรียบทางเศรษฐกิจ นักเรียนที่เสียเปรียบด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนพิการ นักเรียนที่เสียเปรียบด้านภาษาถิ่น

(4) งบประมาณเพื่อสนองความต้องการจำเป็นตามที่ตั้งของโรงเรียน เช่น การจัดสรรงบประมาณตามความแตกต่างด้านที่ตั้งของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียนสภาพการใช้งานของอาคาร แต่ละโรงเรียน

ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการลงทุน มี 2 ประเภท ดังนี้

(1) ในส่วนของผู้จัดบริการการศึกษา คือ ค่าใช้จ่ายที่สถาบันการศึกษาลงทุนไปในการให้บริการทางการศึกษา ซึ่งโดยทั่วไปแล้วค่าใช้จ่ายประเภทนี้รัฐบาลเป็นผู้ลงทุนโดยตรงประกอบด้วย

(1.1) ค่าใช้จ่ายดำเนินการ ซึ่งจะรวมค่าใช้จ่ายในหมวดเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าจ้าง ค่าวัสดุ ค่าใช้สอย ค่าสาธารณูปโภค และเงินอุดหนุน ทั้งในส่วนที่เป็นเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินต่างประเทศ ค่าใช้จ่ายดำเนินการในหมวดต่างๆ เหล่านี้จะถูกจำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการใช้เงินเป็น ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารทั่วไป ค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียนการสอน ค่าใช้จ่ายเพื่อให้บริการชุมชนและค่าใช้จ่ายเพื่อทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

(1.2) ค่าใช้จ่ายทุนทรัพย์สิน ได้แก่ ค่าเสียโอกาสในการใช้อาคารสถานที่ และครุภัณฑ์เพื่อการศึกษาแทนที่จะนำไปใช้ในกิจกรรมหรือบริการอื่นๆ

(2) ในส่วนของผู้รับบริการการศึกษา ประกอบด้วย

(2.1) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าเล่าเรียน ได้แก่

ค่าหน่วยกิต ค่าธรรมเนียมการศึกษา

(2.2) ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเกี่ยวกับที่พักอาศัย ได้แก่

ค่าที่พักอาศัย และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เกี่ยวกับที่พัก เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์และค่าซักรีด

(2.3) ค่าใช้จ่ายส่วนตัวนอกที่พักอาศัย ได้แก่

ค่าอาหาร ค่ายานพาหนะประจำวัน ค่าบันเทิง พักผ่อนและสังสรรค์

(2.4) ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่อง

แต่งกาย และค่ารักษาพยาบาล

3. การจัดการศึกษาเพื่อการศึกษาต่อ จากรายงาน

ผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) พบว่าประชากรอายุ 15-17 ปี ของปีการศึกษา 2549 มีโอกาสได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 67.5 โดยจังหวัดกรุงเทพมหานครมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงสูด นราธิวาสมีโอกาสน้อยที่สุด ในส่วนของอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1) ในปีการศึกษา 2549 เป็นร้อยละ 87.70% จังหวัดที่อัตราเรียนต่อสูงสูด คือ กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 128.8 รองลงมาได้แก่ สิงห์บุรี ภูเก็ต สงขลา และชลบุรี และจังหวัดที่มีอัตราการเรียนต่อต่ำ ได้แก่ นครพนม สมุทรปราการ หนองบัวลำภู แม่ฮ่องสอน และอุบลราชธานี นอกจากนี้ พบอัตราการคงอยู่ของนักเรียน ม.1-ม.3 และ ม.5-ม.6 เป็นร้อยละ 94.3 และร้อยละ 81.3 ตามลำดับ

โดยพบว่าจำนวนที่หายไปอาจไม่ใช่การออกกลางคันอย่างเดียว อาจเป็นการเรียนซ้ำชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่หายไปเกือบร้อยละ 19 พบสาเหตุนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวนประมาณร้อยละ 9.2 ไม่ได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (พ.ศ. 2540) พบว่าอิทธิพลของปัจจัยสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวมีผลต่อการออกกลางคัน ดังนั้น ตัวแปรสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นตัวทำนายที่ดีที่สุดในการออกกลางคันของนักเรียน (Audas, 1966) นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำและว่างงานจะส่งผลต่อการออกกลางคันสูงขึ้น นอกจากนี้ รัมเบอร์เกอร์ (Rumberger, 1987 : 591) ได้ศึกษาสภาพการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนระดับกลางพบว่า ในระดับมัธยมศึกษาชั้นต้นตัวแปรทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นตัวแปรที่มีประสิทธิภาพมากในการทำนายการออกกลางคัน และงานวิจัยของจรูญ วิรุฬห์รักษ์ (2521) ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของครูประจำชั้น พบว่าครอบครัวที่มีลักษณะเป็นแบบบ้านแตกฐานะทางเศรษฐกิจและครอบครัวไม่ดี พ่อแม่ไม่เข้าใจปัญหาและความต้องการของบุตร และอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีเป็นสาเหตุของการออกกลางคัน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549) รายงานการสังเคราะห์ผลการติดตามและประเมินการดำเนินปฏิรูปการศึกษาพบว่า สำหรับประเทศไทยประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำกว่าหลายประเทศ โดยเฉพาะคนจนได้รับการศึกษาต่อ

ต่ำกว่าคนทั่วไป เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจมีการกระจายทรัพย์สิน และรายได้ไม่เป็นธรรมสูง ขณะที่การจัดการศึกษาในระบบเป็นการแข่งขันแบบแพ้คัดออก เด็กที่มาจากครอบครัวยากจนเสียเปรียบตั้งแต่แรกเกิด เนื่องจากมีโอกาสได้รับการพัฒนาด้านสุขภาพรวมทั้งการพัฒนาสมอง ดีกว่าการได้รับการศึกษาระดับปฐมวัยจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มีคุณภาพดีไปกว่าเด็กจากครอบครัวชนชั้นกลางและชนชั้นสูง และต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมที่ซ้ำเติมทำให้เด็กจากครอบครัวยากจนขาดพื้นฐานในการที่จะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกลุ่มมีปัญหาต้องออกกลางคันเรียนไม่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งอาชีวศึกษาเป็นสัดส่วนที่สูง

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2540) รายงานผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กล่าวถึงการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตโดยการให้ทุนการศึกษาที่สามารถป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนได้ มีส่วนช่วยให้นักเรียนมีโอกาสได้เรียนต่อในชั้นสูงขึ้น ผู้ปกครองและนักเรียนได้นำเงินทุนการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในเรื่องของอุปกรณ์การศึกษาเป็นส่วนใหญ่ เป็นค่าเสื้อผ้านักเรียน ค่าอาหารกลางวัน และค่าพาหนะไปโรงเรียนเป็นอันดับรองลงไป ส่วนความต้องการความช่วยเหลือต่อไปอันดับหนึ่งคือ ค่าเล่าเรียน/บำรุงการศึกษา รองลงมาคือ ค่าอุปกรณ์การศึกษา และผลที่เกิดจากการให้ทุนการศึกษาคือ นักเรียนและผู้ปกครองมีความหวังต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้น หากในการศึกษาต่อไปนักเรียนไม่ได้รับทุนการศึกษาโอกาสที่จะไม่เรียนต่อมีประมาณร้อยละ 10

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547) กล่าวถึงการอุดหนุนเงินของรัฐควรเป็นไปตามความสามารถในการจ่ายและความจำเป็นของแต่ละคน ซึ่งส่งผลดีในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรงบประมาณของรัฐและเพื่อขยายโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของคนยากจน เพราะองค์ประกอบของเงินอุดหนุนของรัฐบาลในปัจจุบันยังไม่ได้รวมค่าเสียโอกาสและค่าเดินทางไว้ด้วยทำให้ผู้เรียนที่ยากจนจำนวนหนึ่งมีต้นทุนในการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานค่อนข้างสูงจึงตัดสินใจไม่เข้ามาสู่ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือออกจากโรงเรียนกลางคัน ซึ่งค่าใช้จ่ายที่ผู้เรียนได้รับการอุดหนุนรายหัวจากรัฐไม่ได้รับในรูปของตัวเงินที่จะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้เรียน

ดังนั้น การได้รับทุนการศึกษาจึงเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีได้โดยผู้รับทุนจะใช้เป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพื่อการศึกษาด้วย

2.3 ทุนการศึกษา จากสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 12 พัทยา สายหู (2531) ได้กล่าวถึงทุนการศึกษา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ความหมายของทุนการศึกษา

ทุนการศึกษา หมายถึงเงินทุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่บุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ บริจาคให้เพื่อช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ที่มีศักยภาพในหน้าที่เลี้ยงดูปกครองโดยตรงของตนได้ศึกษาเล่าเรียน

การศึกษาในระบบโรงเรียนและสถาบันการศึกษาในสมัยปัจจุบันมีค่าใช้จ่ายที่จำเป็นหลายประการ เช่น ค่าเล่าเรียน ค่าหนังสือ ค่าเครื่องมือ

และอุปกรณ์ ค่าบำรุงกีฬาและกิจกรรม และอื่นๆ ที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาเรียกเก็บค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าเดินทางและกินอยู่ พักผ่อนและกิจกรรมสังคม ฯลฯ ที่ผู้เรียนจับจ่ายใช้สอยเอง ถ้าผู้เรียนไม่สามารถอาศัยที่บ้านกับครอบครัวของตนเองได้ ก็มีค่าเช่าที่พักที่จะต้องจ่ายเพิ่มอีก

ค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาของเยาวชน ซึ่งเป็นภาระทางการเงินสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองที่ยากจนหรือมีเพียงพอกินพอใช้บ้านเมืองมีกฎหมายบังคับไว้ให้ทุกคนต้องปฏิบัติ แม้ผู้ปกครองไม่ต้องการหรือไม่มีเงินพอที่จะใช้สอยเพื่อการศึกษา ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงหน้าที่ซึ่งต้องปฏิบัติในฐานะประชาชนพลเมืองของประเทศได้

เนื่องจากรัฐบาลคำนึงถึงภาระของผู้ปกครองนักเรียนที่จะต้องใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของเยาวชน จึงจัดการศึกษาในส่วนที่เป็นภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เปล่าโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน และจัดหาส่วนหนึ่งของอุปกรณ์การเรียน เช่น สมุด หนังสือเรียน และอื่นๆ ที่จำเป็นให้โดยไม่ต้องซื้อ แต่ผู้ปกครองก็ยังคงต้องซื้อหาเองบ้าง เช่น เครื่องแบบ กระเป๋าหนังสือ ค่าเดินทาง ค่ากินอยู่ เป็นต้น และยังคงเสียผลตอบแทนจากแรงงานของผู้เรียนที่ผู้ปกครองเคยได้อาศัยช่วยเหลือในบ้านและงานอาชีพของครอบครัว

เมื่อสังคมมีวิวัฒนาการไปจนทำให้โอกาสการได้งานอาชีพขึ้นอยู่กับวุฒิการศึกษาจากระบบโรงเรียนเป็นสำคัญ บุคคลที่ได้รับการศึกษาน้อยไม่ใช่เพราะขาดสติปัญญาหรือความวิริยะอุตสาหะแต่เพราะฐานะของครอบครัวไม่อำนวยเนื่องจากขาดแคลนทุนทรัพย์จึงไม่มีโอกาสแสดงความสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้เท่าที่ควร ดังนั้น ทุนการศึกษาจึงเป็นการลงทุนสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่ให้ผลได้มาก เป็นการสร้างความ

เสมอภาคในโอกาสให้แก่บุคคลที่จะเป็นกำลังของสังคม

ประเภทของทุนการศึกษา ในปัจจุบันมีทั้งจากแหล่งทุนของรัฐบาลและเอกชน อาจจำแนกเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่

1. ทุนรางวัลผลการเรียนดี เป็นทุนการศึกษาที่ให้แก่ผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือกทดสอบแข่งขันความสามารถทางวิชาการ ไม่จำกัดฐานะทางเศรษฐกิจของผู้สอบแข่งขัน เช่น ทุนเล่าเรียนหลวง ทุนมูลนิธิอานันทมหิดล ทุนรัฐบาลไปศึกษาต่างประเทศตามความต้องการของราชการ หรือทุนที่ผู้บริจาคกำหนดเงื่อนไขให้ผู้สอบได้คะแนนสูงสุดในชั้นเรียนในปีการศึกษา หรือในวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นต้น ทุนเหล่านี้มีจุดประสงค์สนับสนุนความสามารถทางสติปัญญาเพื่อผลก้าวหน้าทางวิชาการ เน้นการสร้างคุณภาพมากกว่าปริมาณของการศึกษา และไม่มุ่งช่วยเหลือผู้ขาดแคลน โดยเฉพาะ เป็นเสมือนรางวัลแก่ผู้เรียนดี

2. ทุนช่วยเหลือผู้ขาดแคลน เป็นทุนการศึกษาที่มุ่งช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยไม่วางกฎเกณฑ์คัดเลือกที่ความสามารถทางสติปัญญา เพราะในปัจจุบันการศึกษาเป็นหน้าที่จำเป็นของผู้ปกครองผู้มีจิตศรัทธาสามารถช่วยเหลือเยาวชนวัยเรียนที่ยากจนในชนบทหรือในชุมชนแออัดของเมืองใหญ่ โดยมอบทุนค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาแต่ละปีของนักเรียนผ่านมูลนิธิ สมาคม หรือโรงเรียนโดยตรง ทุนประเภทนี้มีให้ในการศึกษาทุกระดับจนถึงขั้นอุดมศึกษา

3. ทุนส่งเสริมการศึกษาเฉพาะทาง เป็นทุนในระดับอุดมศึกษาที่เน้นสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะวิชา วิชาการบางสาขาที่มีบุคคลหรือองค์การใดสนใจต้องการส่งเสริมเป็นพิเศษโดยมีทุนตั้งไว้เพื่อจูงใจ

ให้มีผู้เรียน ทุนประเภทนี้สามารถสร้างขุมกำลังบุคลากรทางวิชาการชั้นสูงที่จะสืบทอดความรู้ที่สังคมต้องการ เช่น ทุนวิชาภาษาและวรรณคดีบาลีสันสกฤต ทุนวิชาประวัติศาสตร์ ทุนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานที่จำเป็นต่อการศึกษาและวิจัยขั้นสูง ทุนวิชาอ่านศิลาจารึกที่จำเป็นต่อการค้นคว้าทางโบราณคดี แต่ไม่มีผลตอบแทนเป็นอาชีพและรายได้ เป็นต้น

4. ทุนสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นทุนเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรมเสริมหลักสูตรบางอย่างที่สถานศึกษาถือเป็นส่วนประกอบสำคัญของการสร้างบุคลิกภาพหรือคุณสมบัติสำคัญของนักเรียนนักศึกษา เช่น การกีฬา ศิลปะ ดนตรี การทำสาธารณประโยชน์บริการชุมชน เป็นต้น สถานศึกษาดังกล่าวหรือเอกชนที่สนใจอาจตั้งทุนการศึกษาช่วยเหลือผู้ที่มีความสามารถหรืออุทิศตนเพื่อกิจกรรมเหล่านี้ได้

5. ทุนสำหรับผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและวัฒนธรรม ผู้ที่อยู่ในชนบทนับว่าด้อยโอกาสทางสังคมและวัฒนธรรม และผู้ที่อยู่ในกลุ่มสังคมวัฒนธรรมย่อยที่ห่างไกลจากกลุ่มสังคมวัฒนธรรมใหญ่ในเมืองหลวง เช่น ชาวไทยภูเขาทางชายแดนภาคเหนือ ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือประชาชนกลุ่มอื่นๆ ในเขตทุรกันดารห่างไกลคมนาคม เป็นต้น กลุ่มเหล่านี้เมื่อเทียบกับผู้อยู่ในเมืองใหญ่เป็นเสมือนผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและวัฒนธรรม ทุนหรือโอกาสในการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสเหล่านี้ นับเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น ทุนของกระทรวงมหาดไทยเพื่อการศึกษาของนักเรียนไทยมุสลิมจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทุนนักเรียนชาวไทยภูเขา ทุนโครงการรับนักเรียนยากจนจากชนบทโดยทุนอุดหนุนจนจบการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีผู้ด้อยโอกาสเพราะความเสียเปรียบทางร่างกายหรือชีวภาพ เช่น คนตาบอดคนพิการ ทางราชการพยายามจัดหาและบริการการศึกษาพิเศษให้ เอกชนจะสมทบทุนเพื่อการศึกษาของผู้ด้อยโอกาสเหล่านี้ เช่น มูลนิธิราชประชาสมาสัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เน้นการให้การศึกษากับบุตรหลานของผู้ป่วยโรคเรื้อนเป็นสำคัญ

6. ทุนเงินยืมเพื่อการลงทุนพัฒนาบุคคล เป็นทุนในระดับอุดมศึกษา ไม่เป็นทุนให้เปล่าหรือให้ขาด ผู้ได้รับทุนจะต้องชำระเงินคืนเมื่อสำเร็จการศึกษาและได้งานอาชีพมีรายได้แล้ว ซึ่งเป็นการบริการของธนาคารบางแห่งเพื่อให้โอกาสผู้ที่มีความสามารถในการศึกษาแต่ขาดทุนทรัพย์

7. ทุนการศึกษาเพื่อส่งเสริมธุรกิจ เป็นทุนที่ธุรกิจอุตสาหกรรมให้แก่เยาวชนเพื่อการโฆษณากิจการของบริษัท

ความสำคัญของการศึกษาในการพัฒนาประเทศ

การศึกษาคือการสร้างและเพิ่มพูนความรู้และความคิดของบุคคล เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ในสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนในสังคม สังคมจะพัฒนาได้มากเมื่อสมาชิกในสังคมมีความสามารถมาก สังคมจึงต้องส่งเสริมการศึกษาหาความรู้ของสมาชิก

การศึกษาหาความรู้ส่วนหนึ่งเป็นการกระทำโดยเสรีตามความสนใจใคร่รู้ของตัวบุคคลเอง และอีกส่วนหนึ่งเป็นการกำหนดให้โดยรัฐสำหรับประชาชน การศึกษาส่วนแรกเป็นการจัดให้และแสวงหาโดยเสรีทั้งทางฝ่ายผู้ให้และผู้รับเป็นประเภทที่เรียกกันว่าการศึกษาอิสระแบบโรงเรียนหรือการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาส่วนหลังเป็นการศึกษา

ที่รัฐบาลจัดให้โดยตรง เช่น ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือการสนับสนุนช่วยเหลือให้เอกชนตั้งสถานศึกษาบริการ แต่ไม่ว่าจะเป็นการจัดให้โดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตามมีการควบคุมประเภทและมาตรฐานของความรู้ที่ให้ได้ด้วยหลักสูตรเนื้อหาซึ่งทางราชการกำหนด และบังคับให้ต้องรับการศึกษาเช่นนี้อย่างน้อยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เนื่องจากประชาชนมีหน้าที่ต้องเข้ารับการศึกษาไม่ว่าจะมีฐานะรายได้พอค่าใช้จ่ายหรือไม่ และการศึกษาคือความรู้ที่จำเป็นขั้นพื้นฐานของการดำรงชีวิต ความรู้ยิ่งมากขึ้นก็จะเพิ่มความสามารถที่จะพัฒนาได้มากขึ้น หากประชาชนทุกคนแสวงหาได้ทั่วหน้ากัน ประเทศก็จะมีประชากรที่มีคุณภาพสูงขึ้นและพัฒนาได้มากขึ้น ดังนั้น ทุนการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการได้รับโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสเป็นอย่างยิ่ง

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรเลิศ อ่วมพ่วง (2525) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายส่วนตัวจำแนกตามคณะและเพศของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2525 จำนวน 112 คน พบว่า

1. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาประมาณ 22,224 บาท ต่อคนต่อปี โดยนักศึกษาคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ใช้จ่ายส่วนตัวมากที่สุดประมาณ 31,818 บาท และนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ใช้จ่ายน้อยที่สุดประมาณ 15,185 บาท

2. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวนอกที่พักอาศัย ได้แก่ ค่าอาหารนอกบ้านพัก ค่ายานพาหนะประจำวัน ค่าบันเทิง ค่าพักผ่อนหย่อนใจ

และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องใช้ และค่ารักษาพยาบาล ได้แก่ ค่าเสื้อผ้าและค่าเครื่องใช้อื่นๆ ค่ารักษาพยาบาลในกรณีที่ไม่ได้ใช้บริการของสถานศึกษา

4. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ ค่าลงทะเบียนวิชาเรียน ค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงต่างๆ เช่น ค่าบำรุงรักษาสถานศึกษา ค่าห้องสมุด สโมสร ชมรมและอื่นๆ ค่าخذใบในกรณีทำของเสียหาย ค่าตำราที่ใช้ในการศึกษารวมตลอดถึงอุปกรณ์การศึกษาทุกชนิดค่าใช้จ่ายในการศึกษาภาคปฏิบัติหรือกิจกรรมพิเศษและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา

จำเรียง เสงเจริญ (2531) ได้วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาโดยเฉลี่ยปีละ 49,914 บาท เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาโดยตรงโดยเฉลี่ยปีละ 10,215 บาท ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเฉลี่ยปีละ 39,699 บาท

2. นิสิตระดับปริญญาตรีบัณฑิต เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาโดยเฉลี่ยปีละ 70,931 บาท เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาโดยตรงโดยเฉลี่ยปีละ 11,306 บาท ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเฉลี่ยปีละ 59,570 บาท

3. นิสิตบัณฑิตวิทยาลัย ผู้ซึ่งสำเร็จการศึกษาแล้ว เมื่อปีการศึกษา 2530 เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาโดยเฉลี่ยปีละ 54,317 บาท เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาโดยตรงโดยเฉลี่ยปีละ 11,946 บาท ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเฉลี่ยปีละ 42,946 บาท

4. นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยเพศชาย เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาโดยเฉลี่ยสูงกว่านิสิตบัณฑิตวิทยาลัยเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

5. นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยที่แต่งงานแล้ว เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาสูงกว่านิสิตบัณฑิตวิทยาลัยที่เป็นโสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

6. นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาสูงกว่านิสิตบัณฑิตวิทยาลัยที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

7. นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยที่ทำงานแล้ว เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาสูงกว่านิสิตบัณฑิตวิทยาลัยที่ยังไม่ได้ทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

8. นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 4,000 บาท เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาสูงกว่านิสิตบัณฑิตวิทยาลัยที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 4,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นันทวรรณ เจริญจิตต์ (2532) ได้วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษามัธยมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามัธยมศึกษาใช้จ่ายเงินในหมวดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาที่จ่ายให้กับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตลอดหลักสูตร มีตั้งแต่ 37,735 - 80,870 บาท

2. หมวดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาที่ไม่ได้จ่ายให้กับสถาบัน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศึกษาส่วนมากในเกือบทุกสาขามีการใช้จ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายประเภทต่างๆ ในหมวดนี้ต่ำกว่า 1,000 บาทในทุกประเภท ยกเว้นส่วนใหญ่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศึกษาในสาขาวิชาบริหารธุรกิจ และสาขาวิชาระบบสารสนเทศคอมพิวเตอร์ มีค่าเอกสาร ตำราสูงกว่านักศึกษาทั้งหมด ส่วนค่าใช้จ่ายในการทำวิทยานิพนธ์หรือในการเตรียมตัวสอบรวมยอดของนักศึกษาผู้กำลังจะสำเร็จการศึกษา พบว่า ร้อยละ 45.1 ไม่มีค่าใช้จ่ายประเภทนี้ และร้อยละ 36.2 คาดว่าจะมีค่าใช้จ่ายประเภทนี้ต่ำกว่า 10,000 บาท

3. หมวดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำรงชีพ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศึกษาส่วนใหญ่ในเกือบทุกสาขาวิชา มีค่าที่พักและมีค่าใช้จ่ายประเภทค่าเครื่องแต่งกาย ค่าพักผ่อนหย่อนใจและค่าเดินทางมาสถานศึกษาประเภทละไม่ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือน และมีค่าอาหารระหว่าง 2,000-4,000 บาทต่อเดือน

เพียงเพ็ญ ภาควิชาและคณะ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีงบประมาณ 2540 พบว่า คณะที่มีค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษามากที่สุด 5 อันดับแรก คือ คณะแพทยศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ และคณะทันตแพทย์ ค่าใช้จ่ายเฉพาะหมวดค่าตอบแทน วัสดุและวัสดุ พบว่าในภาคปลายปีการศึกษา 2539 คณะที่มีค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษามากที่สุด 5 อันดับแรก คือ คณะแพทยศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทย์ คณะพยาบาลศาสตร์ และ

คณะเทคโนโลยี ที่มาของค่าใช้จ่ายพบว่า ค่าใช้จ่ายที่ได้รับการปันส่วนจาก ศูนย์สถาบันสำนักร้อยละ 14 จากสำนักงานคณบดีคณะร้อยละ 65 จากการบริหารภาควิชาร้อยละ 21 ค่าใช้จ่ายตามหมวดรายจ่าย พบว่าค่าใช้จ่ายในการลงทุนร้อยละ 44 หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ ร้อยละ 36 หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ร้อยละ 20

จตุพร สิทธิพันธ์ (2544) ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี กรณีศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเพื่อการศึกษา รวมทั้งศึกษาความต้องการความช่วยเหลือทางการเงินทุนเพื่อการศึกษาของนิสิตนักศึกษาใน 3 สถาบัน ผลการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเพื่อการศึกษาเฉลี่ยของนิสิตนักศึกษาทั้ง 3 มหาวิทยาลัย ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งนิสิตนักศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวเพื่อการศึกษาเฉลี่ย เท่ากับ 101,697 บาท 62,645 บาท และ 109,895 บาทต่อปี ตามลำดับ สำหรับความต้องการความช่วยเหลือทางการเงิน 3 อันดับแรกของนิสิตนักศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ 1) เพิ่มจำนวนทุนการศึกษา 2) จัดหางานพิเศษให้ทำ 3) เพิ่มเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คือ 1. เพิ่มจำนวนทุนการศึกษา 2. จัดหางานพิเศษให้ทำ 3. ให้ผ่อนชำระค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมการศึกษา และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คือ 1) เพิ่มจำนวนทุนการศึกษา 2) เพิ่มเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา 3) จัดหางานพิเศษให้ทำ

จินตนา เสียมภักดี (2547) ได้ทำการศึกษาพื้นฐานภูมิหลัง นักศึกษาใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2547 พบว่า นักศึกษาใหม่ หลักสูตรปกติทั่วไป ร้อยละ 40.3 คาดว่าจะใช้จ่าย (ไม่รวมค่าเล่าเรียน และค่าที่พักอาศัย) เดือนละ 2,000-2,999 บาท ร้อยละ 38.7 จะใช้จ่ายเดือนละ 3,000-3,999 บาท ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาใหม่จะมีความสัมพันธ์ กับรายได้รวมของบิดามารดา คือ นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำ จะมี ค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่คาดว่าจะใช้จ่ายต่ำกว่านักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้สูง เช่น นักศึกษาใหม่ที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน ส่วนใหญ่ร้อยละ 40.9 คาดว่าตนเองจะมีการใช้จ่ายส่วนตัวประจำเดือนละ ไม่ถึง 2,000 บาท ขณะที่นักศึกษาใหม่ที่ครอบครัวมีรายได้ตั้งแต่ 40,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป ส่วนใหญ่ร้อยละ 41.6 คาดว่าตนเองจะมีการใช้จ่าย ส่วนตัวประจำเดือน 4,000 บาทขึ้นไป เป็นต้น

สำนักผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เขตตรวจราชการที่ 1 (2548) ได้รายงานผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานทุน สนับสนุนการศึกษาสำหรับเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส มีข้อค้นพบดังนี้

1. การให้ทุนสนับสนุนการศึกษาสำหรับเด็กยากจน และเด็กด้อยโอกาสบรรลุวัตถุประสงค์ ตามยุทธศาสตร์สำหรับเด็กยากจน และเด็กด้อยโอกาสที่มุ่งให้เด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาสเข้าถึงการบริการ พื้นฐานแห่งรัฐ โดยเฉพาะด้านการศึกษา สามารถสร้างตนเองให้พ้นภาวะ ความยากจน โดยให้ความช่วยเหลือตามยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการให้การ สงเคราะห์เด็ก เช่น การให้ทุนการศึกษาและผู้ได้รับทุนมีความพึงพอใจ ที่ได้รับทุน การได้รับทุนเป็นการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

ทำให้มีโอกาสได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับผู้อื่นและทำให้เด็กตั้งใจ และมีกำลังใจในการเรียน สวัสดิการสำหรับเด็กยากจน ที่จำเป็นมากขณะนี้คือ ทุนการศึกษาซึ่งรัฐบาลต้องจัดทำให้เพียงพอ

2. การใช้จ่ายเงินทุนการศึกษา ของผู้รับทุนการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการให้ทุน เพราะอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ปกครองและครูที่ปรึกษาให้นำเงินทุนไปใช้ในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียน หนังสือเรียน ชุดลูกเสือ ค่าพาหนะ และค่าอาหารกลางวัน โดยส่วนน้อยได้นำเงินทุนไปใช้จ่ายช่วยเหลือครอบครัวบ้าง เช่น ค่าน้ำ-ค่าไฟฟ้า เครื่องอุปโภคบริโภค หรือนำไปทดลองจ่ายในเวลาครอบครัวเดือดร้อนขัดสน

สำหรับปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของนักเรียน นักศึกษา คือ เงินไม่พอใช้ในแต่ละเดือน เป็นหนี้เพื่อนและขอบเที่ยวกลางคืน ซึ่งนักเรียน นักศึกษา มีข้อเสนอแนะว่า อยากให้เพิ่มวงเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

3. พฤติกรรมของผู้ปกครองและผู้รับทุนการศึกษา ผลการได้รับทุนการศึกษาไม่เป็นเหตุทำให้ผู้ปกครองหรือนักเรียนพึ่งตนเองน้อยลง เพราะเป็นเพียงการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของเด็กในความปกครองได้เพียงส่วนหนึ่งไม่ต้องพึ่งเงินนอกระบบ แต่ช่วยให้มีกำลังใจในการประกอบอาชีพมากขึ้น สำหรับนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษายังมีชีวิตตามปกติรวมทั้งมีขวัญกำลังใจในการเรียนดีขึ้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้รับทุนการศึกษาทำให้นักเรียนไม่ต้องกังวลในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียน มีสมาธิในการเรียน รู้จักรับผิดชอบมากขึ้น ส่งผลให้ส่วนใหญ่

มีผลการเรียนดีขึ้นกว่าเดิม มีนักเรียนส่วนน้อยมีผลการเรียนเท่าเดิม นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายว่าควรเพิ่มจำนวนเงินทุนการศึกษา (อัตราทุน) ให้เหมาะสมกับระดับการศึกษาและสถานะเศรษฐกิจ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนการศึกษา จะเห็นได้ว่าทุนการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนให้สามารถพัฒนาความรู้เพื่อการประกอบอาชีพและสร้างตนเองให้พ้นภาวะความยากจนได้ การได้รับทุนการศึกษาเป็นการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองทำให้เด็กมีโอกาสได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับผู้อื่น และทำให้เด็กตั้งใจและมีกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน ถึงแม้ว่าการได้รับทุนการศึกษาอาจไม่ได้เป็นเหตุทำให้ผู้ปกครองหรือนักเรียนพึ่งตนเองน้อยลง แต่เป็นเพียงการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของเด็กในความปกครองได้ส่วนหนึ่งโดยไม่ต้องพึ่งเงินนอกระบบช่วยให้ผู้ปกครองมีกำลังใจในการประกอบอาชีพมากขึ้น นักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาจะมีขวัญกำลังใจในการเรียนดีขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนช่วยให้นักเรียนไม่มีความกังวลในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียน มีสมาธิในการเรียน รู้จักรับผิดชอบมากขึ้น ซึ่งนักเรียนที่ได้รับทุนส่วนใหญ่จะมีผลการเรียนดีขึ้นกว่าเดิม แม้ว่าการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวจากรัฐในการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการรับค่าใช้จ่ายในรูปของตัวเงินเท่านั้นแต่ยังไม่ได้รวมค่าเสียโอกาสและค่าเดินทางไว้ด้วย ทำให้ผู้เรียนที่ยากจนจำนวนหนึ่งที่มีต้นทุนต่ำในการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัดสินใจไม่เข้าสู่ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานค่อนข้างสูง หรือออกจากการเรียนกลางคันจำนวนมาก ดังนั้น การให้ทุนการศึกษาจึงเป็นการสนับสนุนและเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียน

ให้สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง และหากรัฐอุดหนุนจำนวนเงิน ทุนการศึกษาให้มีความเหมาะสมกับระดับการศึกษาและสถานะเศรษฐกิจ ยิ่งขึ้น จะทำให้ผู้เรียนที่ยากจนซึ่งขาดโอกาสในการศึกษา ได้รับการศึกษา ต่อในระดับที่สูงขึ้นทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษา มากยิ่งขึ้น

แนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษาของนักเรียน นักศึกษาดังกล่าว จากที่มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอความเห็นนั้น ส่วนใหญ่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และพอสรุปได้ว่าค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาหรือรายจ่ายสำหรับการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษาของนักเรียน นักศึกษา ประกอบด้วยรายการค่าใช้จ่ายต่างๆ ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ ค่าลงทะเบียน วิชาเรียน ค่าธรรมเนียม และค่าบำรุงต่างๆ เช่น ค่าบำรุงรักษาสถานศึกษา ค่าห้องสมุด สโมสร ชมรมและอื่นๆ ค่าخذใช้ในกรณีทำของเสียหาย ค่าตำราที่ใช้ในการศึกษารวมตลอดถึงอุปกรณ์การศึกษาทุกชนิดค่าใช้จ่ายในการศึกษาภาคปฏิบัติหรือกิจกรรมพิเศษและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา
2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาที่มีได้จ่ายให้กับสถาบัน ได้แก่ ค่าเอกสาร ตำรา
3. ค่าใช้จ่ายส่วนตัว ได้แก่ ค่าอาหารนอกบ้านพัก ค่าพาหนะรถรับจ้างประจำวัน ค่าบันเทิง ค่าพักผ่อนหย่อนใจ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า ค่าเครื่องใช้อื่นๆ ค่ารักษาพยาบาลในกรณีที่ไม่ได้ใช้บริการ

ของสถานศึกษา และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

จากหลักการดังกล่าวข้างต้นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั้ง 3 รายการ จึงได้นำมาเป็นกรอบในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โดยกำหนดรายการจ่ายสำหรับการศึกษานักเรียนในระดับต่างๆ ประกอบด้วย

1. ค่าใช้จ่ายในการเรียน ซึ่งประกอบด้วย ค่าลงทะเบียน ค่าเทอม ค่าบำรุงสถานศึกษา รวมถึงค่าอื่นๆ ที่ต้องจ่ายให้สถานศึกษา ค่าเครื่องแต่งกายที่ใช้ในสถานศึกษาทุกชนิด ได้แก่ เครื่องแบบนักเรียน นักศึกษา เครื่องแบบลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหาร ชุดพลศึกษา ค่าสมุด หนังสือ ตำราเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์กีฬา และค่ากิจกรรมอื่นที่ต้องใช้ในการเรียน ได้แก่ ค่าทัศนศึกษา ค่าร่วมกิจกรรม เข้าค่าย

2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียนและค่าบริการต่าง ๆ นอกสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ค่าเรียนเสริมพิเศษ ค่าบริการคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต และค่าบริการเอกสารรายงาน

3. ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วย ค่าอาหาร (เฉพาะมื้อที่ต้องจ่ายเอง) ค่าที่พัก/หอพัก (รวมค่าไฟฟ้า น้ำประปา) ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย นอกเวลาเรียน ค่าของใช้จำเป็นส่วนตัว ได้แก่ ยาสีฟัน สบู่ ผงซักฟอก ฯลฯ และค่ารักษาพยาบาล

นอกจากนี้ เพื่อให้การศึกษาค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีได้รับทราบสารสนเทศที่มีความชัดเจน ครบคลุม และตรงกับสภาพความเป็นจริง

ของค่าใช้จ่ายด้านการเรียนในปัจจุบันของนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี คณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบการศึกษาข้อมูลรายรับของนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีร่วมด้วย ซึ่งประกอบด้วย เงินรายได้ที่ได้รับจากครอบครัว เงินรายได้จากแหล่งเงินทุนต่างๆ เงินรายได้จากเงินช่วยเหลือต่างๆ และเงินรายได้จากการทำงานพิเศษ

วิธีดำเนินการศึกษา

การดำเนินการเพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีครั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ได้มีการกำหนดวิธีดำเนินการในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา
2. การกำหนดกรอบการศึกษา
3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา

1.1 นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี รุ่นที่ 1-รุ่นที่ 4 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ถึงระดับปริญญาตรีปีที่ 2 ในสถานศึกษาสังกัดต่างๆ จำนวน 1,920 คน

โดยในการศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาจากกลุ่มประชากรทั้งหมด ซึ่งภายหลังจากการได้รับแบบสอบถามตอบกลับคืน และการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่ามีข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยจากกลุ่มเป้าหมายจำนวนทั้งสิ้น 1,321 คน

1.2 ผู้ปกครองของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรที่ได้รับทุน
ในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี จำนวน 50 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง
ที่เป็นผู้ยินดีเข้าร่วมการสัมภาษณ์และประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus
groups)

1.3 ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลนักเรียน
นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี จำนวน 50 คน
ซึ่งเป็นตัวแทนจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทุนการศึกษา
เฉลิมราชกุมารี

2. การกำหนดกรอบการศึกษา

ในการศึกษาค้างครั้งนี้ ได้กำหนดแนวทางการศึกษาค้างใช้จ่ายของ
นักเรียน นักศึกษา และสามเณรที่ได้รับทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี โดยยึด
วัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็นหลัก กำหนดรายการของรายรับ-รายจ่าย
ที่จะศึกษา แหล่งข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจน
การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 สำรวจข้อมูลรายรับ-รายจ่ายต่อคนของนักเรียน นักศึกษา
และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา
(ปีการศึกษา 2550 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2550 ถึงเดือนเมษายน 2551)

2.2 ศึกษาข้อมูลจากนักเรียน นักศึกษา และสามเณร
ทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีรุ่นที่ 1-รุ่นที่ 4 ครอบคลุมทุกสังกัดที่ได้รับการ
จัดสรรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานรวมกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รวมถึงสังกัดของสถานศึกษา

ที่นักเรียนทุนบางรายได้ออนย้ายไปศึกษาต่อ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และวิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข

2.3 กำหนดกรอบการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการศึกษา เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) ค่าใช้จ่ายในการเรียน ประกอบด้วย 4 รายการ ได้แก่

- ค่าลงทะเบียน/ค่าเทอม/ค่าบำรุงสถานศึกษา

รวมถึงค่าอื่นๆ ที่ต้องจ่ายให้สถานศึกษา

- เครื่องแต่งกายที่ใช้ในสถานศึกษาทุกชนิด ได้แก่ เครื่องแบบนักเรียน นักศึกษา เครื่องแบบลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหาร ชุดพลศึกษา ฯลฯ

- ค่าสมุด หนังสือ ตำราเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์กีฬา ฯลฯ

- ค่ากิจกรรมอื่นที่ต้องใช้ในการเรียน ได้แก่ ค่าทัศนศึกษา ค่าร่วมกิจกรรม เข้าค่าย ฯลฯ

2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียนและค่าบริการต่าง ๆ นอกสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 รายการ ได้แก่

- ค่าเรียนเสริมพิเศษ
- ค่าบริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต
- ค่าบริการเอกสารรายงาน

3) ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ประกอบด้วย 5 รายการ ได้แก่

- ค่าอาหาร (เฉพาะมื้อที่ต้องจ่ายเอง)
- ค่าที่พัก/หอพัก (รวมค่าไฟฟ้า น้ำประปา)
- ค่าพาหนะเดินทาง

- ค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายนอกเวลาเรียน ค่าของใช้
จำเป็นส่วนตัว เช่น ยาสีฟัน สบู่ ผงซักฟอก ฯลฯ

- ค่ารักษาพยาบาล

2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

- แบบสอบถามข้อมูลค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียน
นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

- แบบสัมภาษณ์ข้อมูลค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียน
นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผนและกำหนดกรอบ
การศึกษาวิจัย

3.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์ประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพค่าใช้จ่าย
เงินในการศึกษาของนักเรียน นักศึกษาและสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราช
กุมารี เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

3.3 ประชุมปฏิบัติการเพื่อสร้างเครื่องมือที่มีข้อคำถาม
ที่เหมาะสมและวัดได้ตรงตามเนื้อหา โดยเป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษา
2 ฉบับ ได้แก่

(1) แบบสอบถามข้อมูลค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียน
นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

(2) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียน
นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

3.4 นำเครื่องมือมาพิจารณาหาคุณภาพ โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ
ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 ท่าน และผู้บริหารระดับสูงที่กำกับ

ดูแลโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของคำถาม ภาษาที่ใช้ ความครอบคลุม และความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และปรับปรุงเครื่องมือตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารระดับสูง

3.5 นำเครื่องมือที่ได้รับการพัฒนาคุณภาพแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

4.1 ส่งแบบสอบถามฯ ทางไปรษณีย์ พร้อมแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังหน่วยงาน สถานศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามโดยวิธีดังกล่าว พบว่า จากกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาซึ่งเป็นประชากรทั้งหมด 1,920 คน ได้รับแบบสอบถามที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ตอบกลับคืนจำนวน 1,321 ฉบับ ดังรายละเอียดตามตาราง

ระดับชั้น	ส่งไป (ฉบับ)	ได้รับคืน(ฉบับ)
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
มัธยมศึกษาปีที่ 5	336	261
มัธยมศึกษาปีที่ 6	336	247
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2	144	122
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3	144	118
ระดับอนุปริญญา		
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1	144	60
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2	144	102
ระดับปริญญาตรี		
ปริญญาตรี ปีที่ 1	336	163
ปริญญาตรี ปีที่ 2	336	248
รวม	1,920	1,321

4.2 เก็บข้อมูลภาคสนาม โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ศึกษา

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

4.4 จัดประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Groups) เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และสภาพการใช้จ่ายเงินเพื่อการศึกษา เพื่อเป็นการยืนยันผลการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาเป็นกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี กลุ่มผู้ปกครองของนักเรียนทุน กลุ่มผู้บริหาร ครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลนักเรียนทุนในสถานศึกษาสังกัดต่างๆ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม ดำเนินการโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย (\bar{x})

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Groups) ดำเนินการโดยการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เหตุผลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุน การจัดกลุ่มรายการเรื่องที่เกี่ยวข้องคล้อยกันหรือเรื่องแตกต่างกัน และการหาค่าความถี่ และร้อยละ

ผลการศึกษา

ในการศึกษาค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมของนักเรียนทุนในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรที่รับทุนการศึกษาในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีที่สอดคล้องและเป็นจริงต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

ซึ่งผลการศึกษาจะนำเสนอข้อมูลเป็นลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ข้อมูลรายรับ-รายจ่ายของนักเรียนทุน ซึ่งแบ่งออกเป็น
 - 2.1 ข้อมูลรายรับของนักเรียนทุน ปีการศึกษา 2550
 - 2.2 ข้อมูลรายจ่ายของนักเรียนทุน ปีการศึกษา 2550
 - 2.3 ผลการเปรียบเทียบเงินทุนการศึกษาที่ได้รับกับรายจ่ายของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี
3. สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus groups) เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

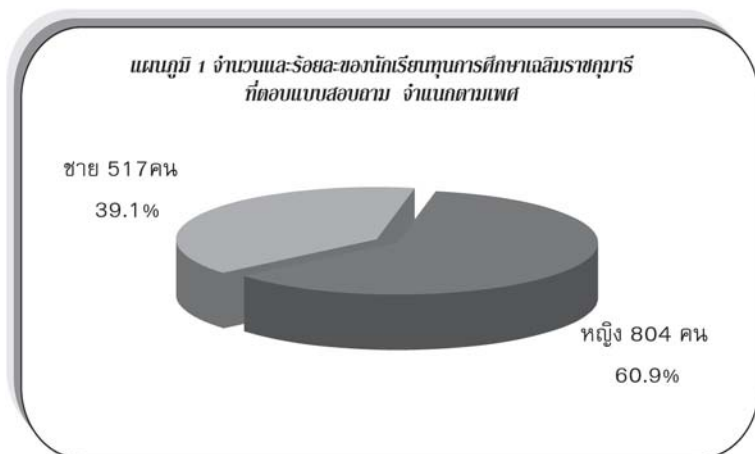
4. ข้อเสนอแนะในเรื่องค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน นักศึกษาและสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการศึกษาครั้งนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีจากรุ่นที่ 1 ถึงรุ่นที่ 4 จำนวน 1,321 คน โดยมีการเก็บข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผลการศึกษาปรากฏผลดังรายละเอียด ดังนี้

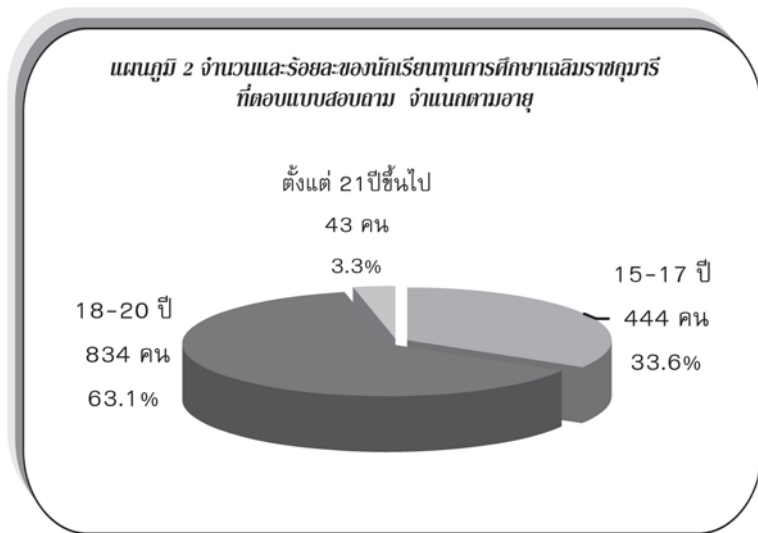
1.1 เพศ

พบว่า นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษา เฉลิมราชกุมารีที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 804 คน คิดเป็นร้อยละ 60.9 และเป็นเพศชาย จำนวน 517 รูป/คน คิดเป็น ร้อยละ 39.1 ดังแผนภูมิ 1

1.2 อายุ

พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.1 รองลงมา มีอายุระหว่าง 15-17 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.6 และมีอายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.3 ดังแผนภูมิ 2

1.3 ระดับชั้น

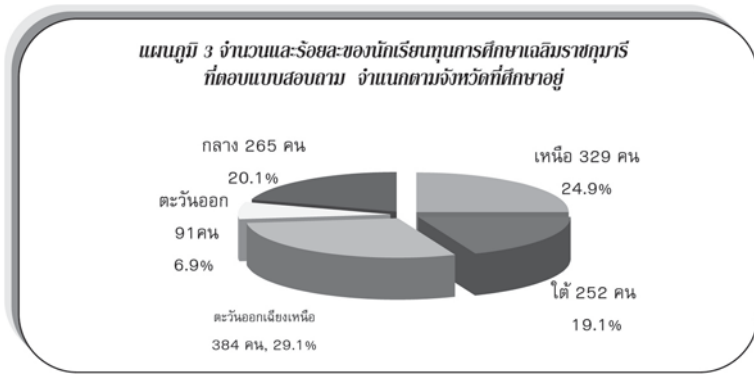
พบว่า ส่วนใหญ่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 19.8 รองลงมา ศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 18.8 ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 18.7 และ ศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 12.3 ตามลำดับ ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียน นักศึกษา และสามเณร ทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
มัธยมศึกษาปีที่ 5	261	19.8
มัธยมศึกษาปีที่ 6	247	18.7
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2	122	9.2
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3	118	8.9
ระดับอนุปริญญา		
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1	60	4.6
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2	102	7.7
ระดับปริญญาตรี		
ปริญญาตรี ปีที่ 1	163	12.3
ปริญญาตรี ปีที่ 2	248	18.8
รวม	1,321	100.0

1.4 จังหวัดที่ศึกษาอยู่

พบว่า ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในจังหวัดเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 29.1 รองลงมาศึกษาอยู่ในจังหวัดเขตภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 24.9 ศึกษาอยู่ในจังหวัดเขตภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.1 ศึกษาอยู่ในจังหวัดเขตภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 19.1 และศึกษาอยู่ในจังหวัดเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 6.9 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 3

1.5 สังกัด

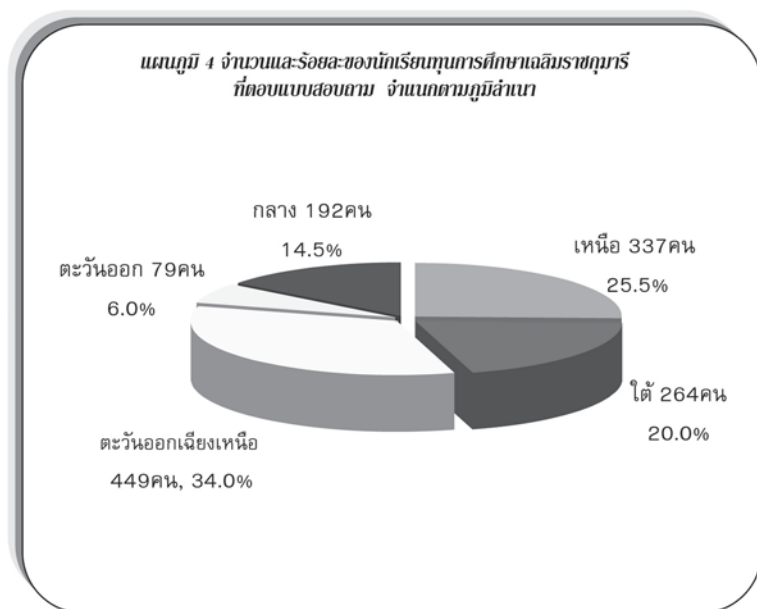
พบว่า ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 30.3 รองลงมาศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษขั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 28.3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 24.9 และสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 14.0 ตามลำดับ ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสังกัด

สังกัด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษขั้นพื้นฐาน	374	28.3
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	400	30.3
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	329	24.9
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	4	0.3
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	185	14.0
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	8	0.6
กระทรวงสาธารณสุข	21	1.6
รวม	1,321	100.0

1.6 ภูมิภาค

พบว่า ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเขตภาคตะวันออก เฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมามีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเขตภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 25.5 ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเขตภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 20.0 ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเขตภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 14.5 และภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 4

2. ข้อมูลรายรับ-รายจ่ายของนักเรียนทุน

2.1 ข้อมูลรายรับของนักเรียนทุน

ในการศึกษาข้อมูลรายรับของนักเรียน นักศึกษา และสามเณร ทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีครั้งนี้ พิจารณาจากเงินรายรับตลอดทั้งปี การศึกษา 2550 ที่ผ่านมานักเรียนทุนได้รับจากผู้ปกครอง ผู้อุปถัมภ์ ครู อาจารย์ หรือแหล่งเงินทุนต่างๆ ฯลฯ เพื่อเป็นเงินสำหรับใช้จ่ายในการเรียน และการดำรงชีพในระหว่างเรียน ซึ่งประกอบด้วย 1)เงินรายได้ที่ได้รับจากครอบครัว 2)เงินรายได้จากแหล่งเงินทุนต่างๆ 3)เงินรายได้จากเงินช่วยเหลือต่างๆ และ 4)เงินรายได้จากการทำงานพิเศษ

จากการศึกษารายรับของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนและสามเณรทุนที่ศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีเงินรายรับโดยเฉลี่ยจำนวน 21,672.93 บาทต่อปี สำหรับนักศึกษาทุนที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะมีเงินรายรับโดยเฉลี่ยจำนวน 40,748.92 บาทต่อปี และได้พบว่ามีนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนบางคน/รูป ไม่มีรายรับหรือเงินสนับสนุนในบางรายการ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้รับทุนทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษามีรายรับหลักอันดับแรกเป็นเงินจากทุนการศึกษาต่างๆ (รวมจากเงินทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี) รองลงมาคือเป็นเงินรายรับจากการสนับสนุนของครอบครัว เงินรายรับจากการทำงานพิเศษระหว่างเรียน และเป็นเงินรายรับจากเงินช่วยเหลือต่างๆ ตามลำดับ ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยของเงินรายรับรวมทั้งปีของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

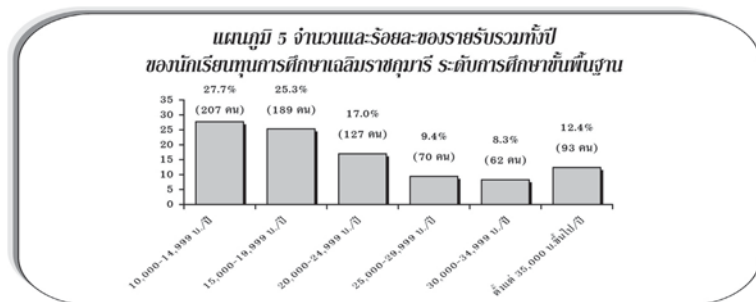
รายการ	ค่าเฉลี่ยของเงินรายรับรวมทั้งปีของนักเรียนทุน (บาท)		จำนวนผู้ตอบคน
	ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับอุดมศึกษา	
เงินรายได้ที่ได้รับจากครอบครัว	9,857.62	15,173.08	1,100
เงินรายได้จากแหล่งเงินทุนต่างๆ	11,061.97	25,737.70	1,321
เงินรายได้จากเงินช่วยเหลือต่างๆ	3,789.78	6,263.43	76
เงินรายได้จากการทำงานพิเศษ	3,684.28	5,313.89	663
รายรับภาพรวม	21,672.93	40,748.92	1,321

ซึ่งรายละเอียดของผลการศึกษาค่าข้อมูลรายรับของนักเรียนทุนในปีการศึกษา 2550 โดยจำแนกตามระดับการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

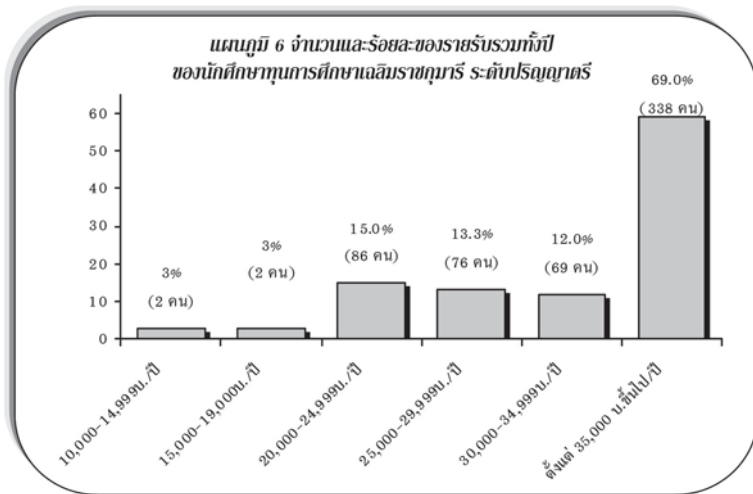
1) เงินรายรับภาพรวมของนักเรียนทุน

- นักเรียนและสามเณรทุนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พบว่า ส่วนใหญ่มีรายรับรวมทั้งปีตั้งแต่ 10,000-14,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.7 รองลงมา มีรายรับรวมทั้งปีตั้งแต่ 15,000-19,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.3 รายรับรวมทั้งปีตั้งแต่ 20,000-24,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 17 และรายรับรวมทั้งปีตั้งแต่ 35,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.4 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 5

- **นักศึกษาทุนระดับอุดมศึกษา** พบว่าส่วนใหญ่มียารับรวมทั้งปีตั้งแต่ 35,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 69.0 รองลงมาียารับรวมทั้งปีตั้งแต่ 20,000-24,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.0 มีรายรับรวมทั้งปีตั้งแต่ 25,000-29,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.3 และรายรับรวมทั้งปีตั้งแต่ 30,000-34,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.0 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 6

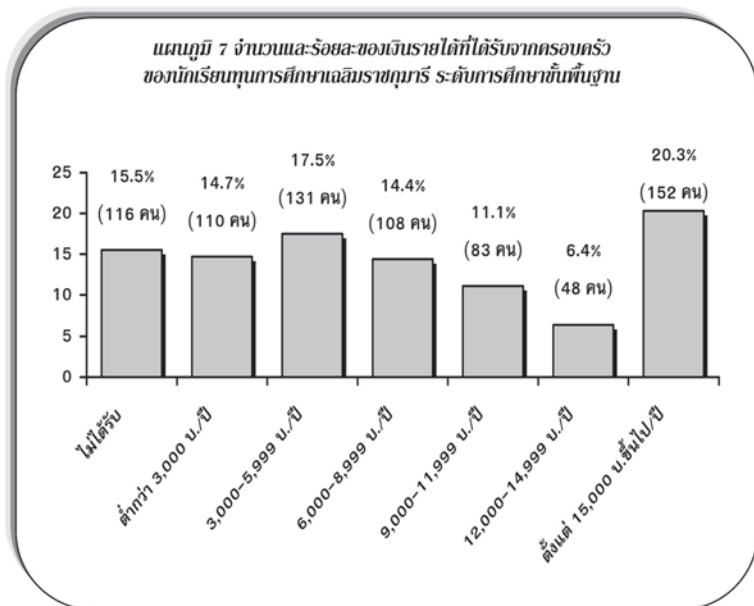
เมื่อพิจารณาข้อมูลรายรับของนักเรียน นักศึกษา และสามเณร ทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีตามลักษณะหรือแหล่งที่มาของเงินรายรับ ซึ่งประกอบด้วย เงินรายรับจากครอบครัว เงินรายรับจากแหล่งเงินทุนอื่น เงินรายรับจากเงินช่วยเหลืออื่น และเงินรายรับจากการทำงานพิเศษ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา มีผลการศึกษาจำแนกรายละเอียดดังนี้

1.1) เงินรายรับที่ได้รับจากครอบครัว

- นักเรียนและสามเณรทุนในระดับการศึกษา

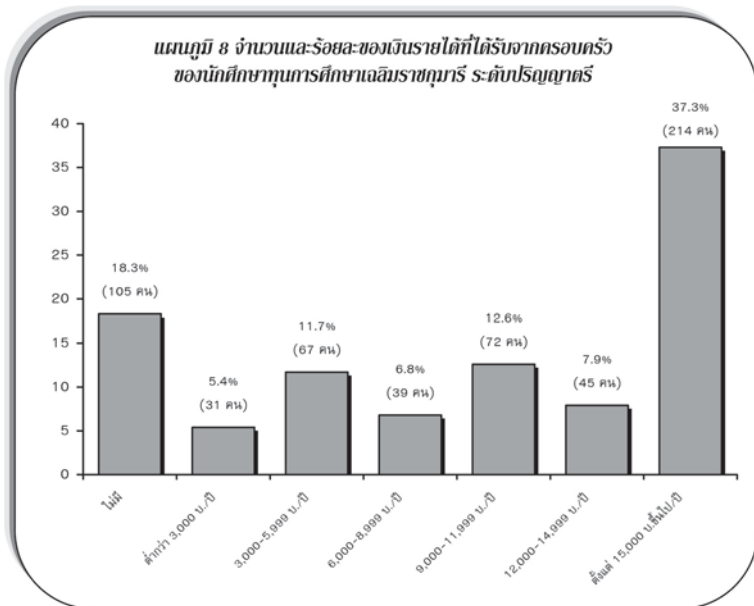
ขั้นพื้นฐาน พบว่านักเรียนทุนส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.5 มีรายรับจากผู้ปกครองหรือครอบครัวเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเรียน และนักเรียนทุนร้อยละ 15.5 ไม่มีรายรับจากครอบครัว

โดยในกลุ่มผู้รับทุนที่มีรายรับจากผู้ปกครองหรือครอบครัวส่วนใหญ่ได้รับปีละตั้งแต่ 15,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.3 รองลงมาปีละตั้งแต่ 3,000-5,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.5 และปีละต่ำกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.7 และปีละ 6,000-8,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.4 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 7

- **นักศึกษาทุนในระดับอุดมศึกษา** พบว่านักศึกษาทุนส่วนใหญ่ร้อยละ 81.7 มีรายรับมาจากผู้ปกครองหรือครอบครัวเพื่อสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเรียน และนักศึกษาทุนร้อยละ 18.3 ไม่มีรายรับจากครอบครัว

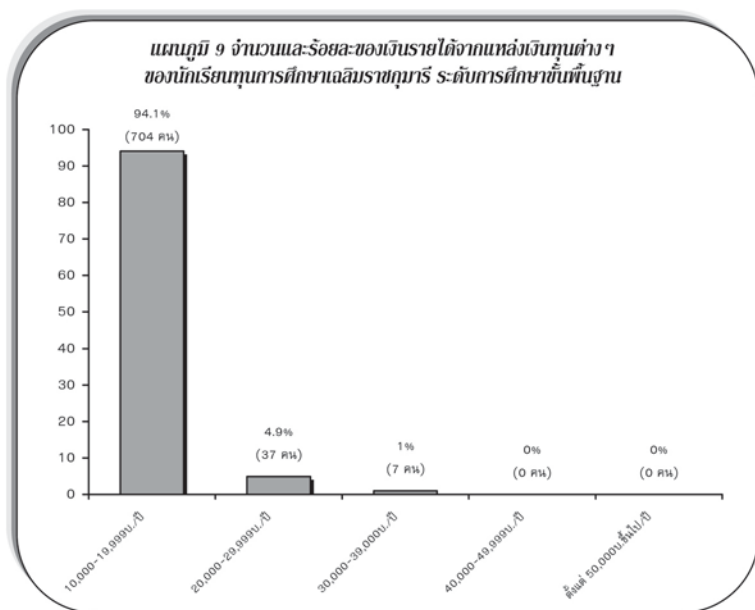
โดยในกลุ่มผู้รับทุนที่มีรายรับจากผู้ปกครองหรือครอบครัว ส่วนใหญ่จะได้รับปีละตั้งแต่ 15,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37.3 รองลงมาได้รับปีละตั้งแต่ 9,000-11,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.6 ได้รับปีละตั้งแต่ 3,000-5,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.7 และได้รับปีละตั้งแต่ 12,000-14,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.9 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 8

1.2) เงินรายได้จากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ

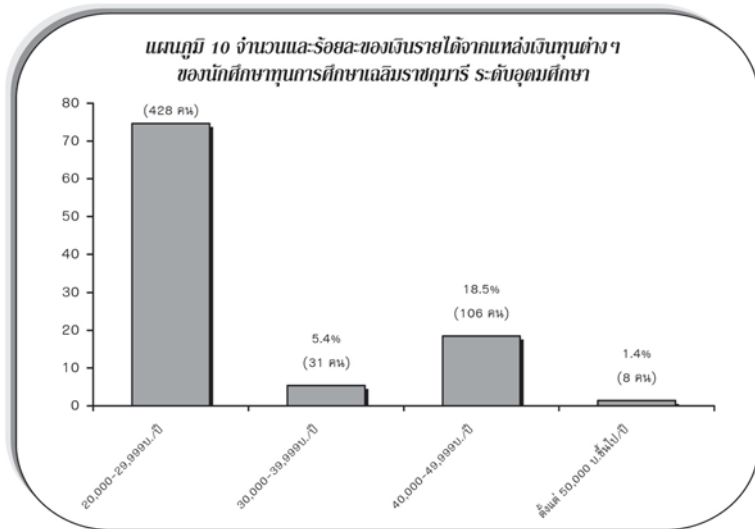
- นักเรียนและสามเณรทุนในระดับการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากทุนการศึกษาต่างๆ (รวมเงินทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี) เป็นเงินปีละ 10,000-19,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 94.1 รองลงมาได้รับปีละ 20,000-29,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.9 และได้รับปีละ 30,000-39,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 1 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 9

- **นักศึกษาทุนในระดับอุดมศึกษา** พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากทุนการศึกษาต่างๆ (รวมเงินทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี) เป็นเงินปีละ 20,000-29,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 74.6

รองลงมาได้รับปีละ 40,000-49,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.5 และได้รับปีละ 30,000-39,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.4 และได้รับปีละตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.4 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 10

เมื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนอื่นที่ให้การสนับสนุนด้านการเรียนแก่นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุน ซึ่งนอกเหนือจากเงินทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี พบว่า มีแหล่งเงินทุนอื่นทั้งจากภาครัฐและเอกชนทั้งสิ้น 43 แหล่งเงินทุน ซึ่งแหล่งเงินทุนที่นักเรียนทุนเฉลิมราชกุมารีส่วนใหญ่ได้รับสนับสนุนเพิ่มเติม คือ เงินกู้จากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา(กยศ.) จำนวน 184 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.4 ของจำนวนนักเรียนที่มีแหล่งเงินทุนอื่นสนับสนุน รองลงมาได้แก่ ทุนเรียนดี จำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.0 และทุนของสถานศึกษา โรงเรียน มหาวิทยาลัย

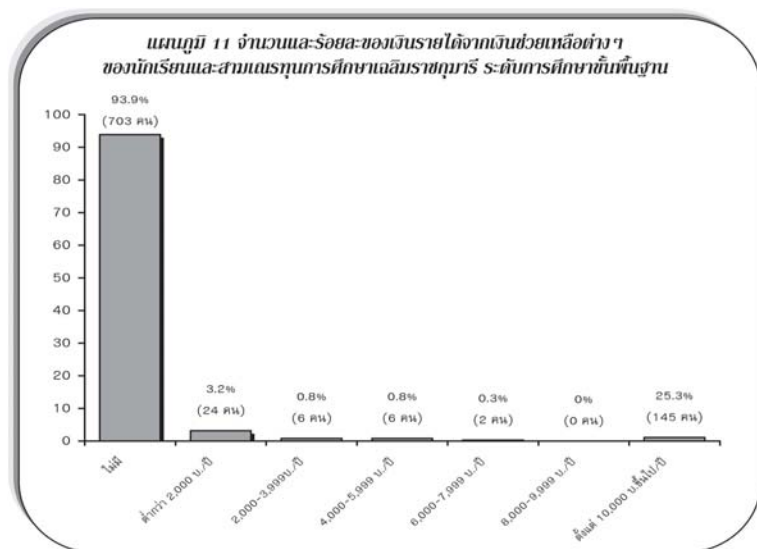
จำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.3 และกู้ยืมเงินนอกระบบ/กู้ยืมญาติ
พี่น้อง จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.1 ตามลำดับ

1.3) เงินรายได้จากเงินช่วยเหลือต่างๆ

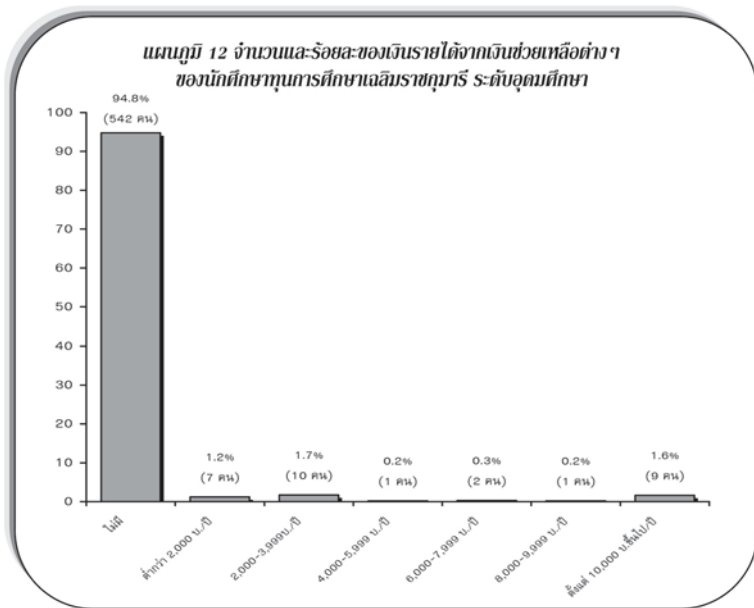
- นักเรียนและสามเณรทุนในระดับการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พบว่า นักเรียนทุนส่วนใหญ่ร้อยละ 93.9 ไม่มีเงินรายรับจาก
เงินช่วยเหลือใด และมีนักเรียนทุนร้อยละ 6.1 ได้รับเงินช่วยเหลือกรณีต่างๆ
จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

โดยในกลุ่มนักเรียนทุนที่มีรายรับจากเงินช่วยเหลือต่างๆ
ส่วนใหญ่มีรายรับปีละตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 25.3
รองลงมาได้รับเงินช่วยเหลือปีละ 2,000-3,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.8
และได้รับเงินช่วยเหลือปีละ 4,000-5,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.8 และ
ได้รับเงินช่วยเหลือปีละต่ำกว่า 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.2 ตามลำดับ
ดังแผนภูมิ 11

- **นักศึกษาทุนในระดับอุดมศึกษา** พบว่า นักศึกษาทุนส่วนใหญ่ร้อยละ 94.8 ไม่มีเงินรายได้จากเงินช่วยเหลือใดๆ และมีนักศึกษาทุนร้อยละ 5.2 ที่ได้รับเงินช่วยเหลือกรณีต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยในกลุ่มนักศึกษาที่มีรายรับจากเงินช่วยเหลือต่างๆ ส่วนใหญ่ได้รับเงินปีละ 2,000-3,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.7 รองลงมาได้รับเงินช่วยเหลือปีละตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.6 และได้รับเงินช่วยเหลือปีละต่ำกว่า 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.2 และได้รับเงินช่วยเหลือปีละ 6,000-7,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.3 ตามลำดับดังแผนภูมิ 12

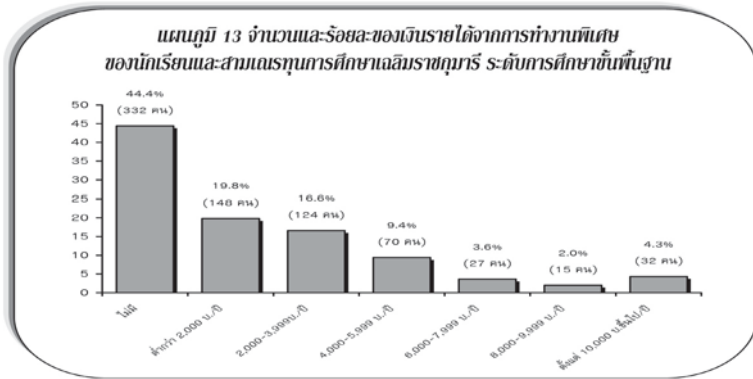
เมื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเงินช่วยเหลือในกรณีต่างๆ ที่นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีได้รับ พบว่า เงินช่วยเหลือที่นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนได้รับมีจำนวนทั้งสิ้น 8 ประเภท ซึ่งส่วนใหญ่ที่นักเรียนได้รับ คือ เงินช่วยเหลือจากผู้อุปถัมภ์/ญาติพี่น้อง มีจำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.5 ของจำนวนนักเรียนที่ได้รับเงินช่วยเหลือ รองลงมาได้แก่ เงินช่วยเหลือจากพระอาจารย์/ผู้อำนวยการ ครู อาจารย์ มีจำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.9 และได้รับเงินช่วยเหลืออุทกภัย จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.5 และได้รับเงินช่วยเหลือครอบครัวยากจนจากองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.5 ตามลำดับ

1.4) เงินรายได้จากการทำงานพิเศษ

- นักเรียนและสามเณรทุนในระดับการศึกษา

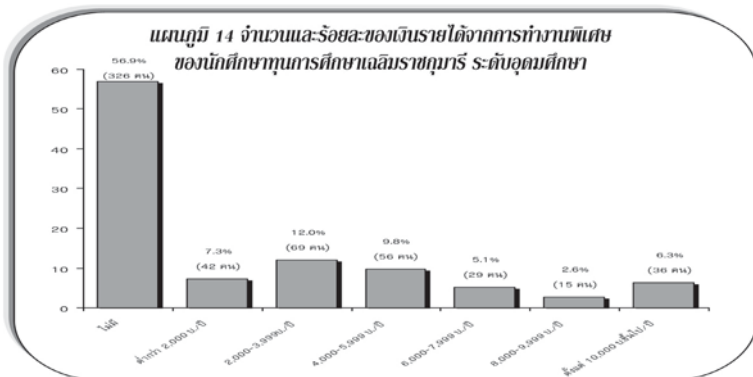
ขั้นพื้นฐาน พบว่า ส่วนใหญ่ต้องหารายได้เพิ่มเติมด้วยการทำงานพิเศษ ช่วงวันหยุดหรือนอกเวลาเรียน คิดเป็นร้อยละ 55.6 ส่วนผู้ที่ไม่มียาได้เพิ่มเติมจากการทำงานพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 44.4

โดยในกลุ่มที่ทำงานพิเศษส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำงานพิเศษได้รับปีละต่ำกว่า 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.8 รองลงมาได้ปีละ 2,000-3,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.6 และมีรายได้ปีละ 4,000- 5,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.4 และมีรายได้ปีละตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.3 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 13

- นักศึกษาทุนในระดับอุดมศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีรายได้เพิ่มเติมจากการทำงานพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 56.9 ส่วนผู้ที่มีรายได้เพิ่มเติมจากการทำงานพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 43.1

โดยในกลุ่มผู้ทำงานพิเศษส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำงานพิเศษปีละ 2,000-3,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 12 รองลงมามีรายได้ปีละ 4,000-5,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.8 และมีรายได้ ปีละต่ำกว่า 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.3 และมีรายได้ปีละตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.1 ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 14

เมื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการทำงานพิเศษเพื่อหารายได้ในช่วงวันหยุดหรือนอกเวลาเรียน พบว่า งานพิเศษที่เสริมรายได้แก่นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีส่วนใหญ่คือรายได้ของสามเณรทุนที่ได้รับจากกิมมินด์ มีจำนวน 96 รูป คิดเป็นร้อยละ 38.6 รองลงมาได้แก่ รายได้จากการทำงานรับจ้างทั่วไป จำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.9 และรายได้จากการขายของ จำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.6 และรายได้จากการช่วยเหลืองานอาจารย์ จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.2 ตามลำดับ

2.2 ข้อมูลรายจ่ายของนักเรียนทุน

ในการศึกษาข้อมูลรายจ่ายโดยรวมของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี จากกรอบการวิเคราะห์ที่กำหนดค่าใช้จ่ายไว้ 3 ประเด็น คือ

- 1) ค่าใช้จ่ายในการเรียน ประกอบด้วย 4 รายการ ได้แก่
 - ค่าลงทะเบียน/ค่าเทอม/ค่าบำรุงสถานศึกษา รวมถึงค่าอื่นๆ ที่ต้องจ่ายให้สถานศึกษา
 - เครื่องแต่งกายที่ใช้ในสถานศึกษาทุกชนิด ได้แก่ เครื่องแบบนักเรียน นักศึกษา เครื่องแบบลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหาร ชุดพลศึกษา ฯลฯ
 - ค่าสมุด หนังสือ ตำราเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์กีฬา ฯลฯ

- ค่ากิจกรรมอื่นที่ต้องใช้ในการเรียน ได้แก่ ค่าทัศนศึกษา
ค่าร่วมกิจกรรม เข้าค่าย ฯลฯ

2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียนและค่าบริการต่าง ๆ
นอกสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 รายการ ได้แก่

- ค่าเรียนเสริมพิเศษ
- ค่าบริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต
- ค่าบริการเอกสารรายงาน

3) ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ
ประกอบด้วย 5 รายการ ได้แก่

- ค่าอาหาร (เฉพาะมื้อที่ต้องจ่ายเอง)
- ค่าที่พัก/หอพัก (รวมค่าไฟฟ้า น้ำประปา)
- ค่าพาหนะเดินทาง
- ค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายนอกเวลาเรียน ค่าของใช้

จำเป็นส่วนตัว เช่น ยาสีฟัน สบู่ ผงซักฟอก ฯลฯ

- ค่ารักษาพยาบาล

จากการศึกษาค่าใช้จ่ายของนักเรียน นักศึกษา และสามเณร
ทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี พบว่า นักเรียนและสามเณรทุนในระดับ
การศึกษาระดับพื้นฐานมีค่าใช้จ่ายในภาพรวม เท่ากับ 24,102.01 บาทต่อปี
และนักศึกษาทุนในระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายในภาพรวม เท่ากับ
50,790.51 บาทต่อปี นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้รับทุนทั้งในระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา มีรายจ่ายหลักเป็นอันดับแรก คือ

ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ รองลงมาได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเรียน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษา ตามลำดับ ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยของเงินรายจ่ายรวมทั้งปีของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

รายการ	ค่าเฉลี่ยของเงินรายจ่ายรวมทั้งปีของนักเรียนทุน (บาท)		จำนวนผู้ตอบ (คน)
	ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ระดับ อุดมศึกษา	
- ค่าใช้จ่ายในการเรียน	6,314.51	16,167.15	1,321
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียน และค่าบริการต่าง ๆ นอกสถานศึกษา	1,658.00	2,603.81	1,321
- ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	16,129.50	32,019.54	1,321
รายจ่ายภาพรวม	24,102.01	50,790.51	1,321

ซึ่งผลการศึกษาข้อมูลรายจ่ายของนักเรียนทุน ในปีการศึกษา 2550 มีรายละเอียดของรายจ่ายในแต่ละรายการ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ดังนี้

1) ค่าใช้จ่ายในการเรียน

จากการศึกษาค่าใช้จ่ายในการเรียนของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี พบว่า โดยรวมนักเรียนและสามเณรทุนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีค่าใช้จ่ายในการเรียน เท่ากับ 6,314.51 บาทต่อปี และนักศึกษาทุนในระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายในการเรียน เท่ากับ 16,167.15 บาทต่อปี โดยในกลุ่มผู้รับทุนทั้งระดับ

การศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา มีรายการค่าใช้จ่ายในการเรียน ส่วนใหญ่เป็นค่าลงทะเบียน/ค่าเทอม/ค่าบำรุงสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ค่าสมุด หนังสือ ตำราเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์กีฬา ฯลฯ ค่าเครื่องแต่งกายที่ใช้ในสถานศึกษาทุกชนิด และค่ากิจกรรมอื่นที่ต้องใช้ในการเรียน ตามลำดับ ดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายในการเรียนของนักเรียนทุน การศึกษาเฉลิมราชกุมารี

ค่าใช้จ่ายในการเรียน	รายจ่ายรวมทั้งปีของนักเรียนทุน (บาท)	
	ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ระดับ อุดมศึกษา
- ค่าลงทะเบียน/ค่าเทอม/ค่าบำรุงสถานศึกษา รวมถึงค่าอื่นๆ ที่ต้องจ่ายให้สถานศึกษา	2,315.80	10,786.19
- เครื่องแต่งกายที่ใช้ในสถานศึกษาทุกชนิด ได้แก่ เครื่องแบบนักเรียน นักศึกษา เครื่องแบบลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหาร ชุดพลศึกษา ฯลฯ	1,560.33	1,913.85
- ค่าสมุด หนังสือ ตำราเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์กีฬา ฯลฯ	1,617.79	2,265.33
- ค่ากิจกรรมอื่นที่ต้องใช้ในการเรียน ได้แก่ ค่าทัศนศึกษา ค่าร่วมกิจกรรม เข้าค่าย ฯลฯ	820.59	1,201.78
ภาพรวม	6,314.51	16,167.15

2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ

นอกสถานศึกษา

จากการศึกษาค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษาของนักเรียน นักศึกษา และสามเณร ทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี พบว่า นักเรียนและสามเณรทุนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีค่าใช้จ่ายในภาพรวม เท่ากับ 1,658 บาทต่อปี และนักศึกษาทุนในระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายในภาพรวม เท่ากับ

2,603.81 บาทต่อปี โดยในกลุ่มผู้รับทุนทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา มีรายการค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นค่าบริการเอกสารรายงาน รองลงมาได้แก่ ค่าเรียนเสริมพิเศษ และค่าบริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ ดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษาของนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียน และค่าบริการต่าง ๆนอกสถานศึกษา	รายจ่ายรวมทั้งปีของนักเรียนทุน (บาท)	
	ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ระดับ อุดมศึกษา
- ค่าเรียนเสริมพิเศษ	436.78	690.51
- ค่าบริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	349.10	487.57
- ค่าบริการเอกสารรายงาน	872.12	1,425.74
ภาพรวม	1,658.00	2,603.81

3) ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ

จากการศึกษาดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี พบว่านักเรียนและสามเณรทุนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีค่าใช้จ่ายโดยรวมเท่ากับ 16,129.50 บาทต่อปี และนักศึกษาทุนในระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายโดยรวม เท่ากับ 32,019.54 บาทต่อปี

ในกลุ่มผู้รับทุนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีรายการค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นค่าอาหาร (เฉพาะมื้อที่ต้องจ่ายเอง) รองลงมาได้แก่ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายนอกเวลาเรียนและของใช้จำเป็นส่วนตัว ค่าที่พัก/หอพัก และค่ารักษาพยาบาล ตามลำดับ

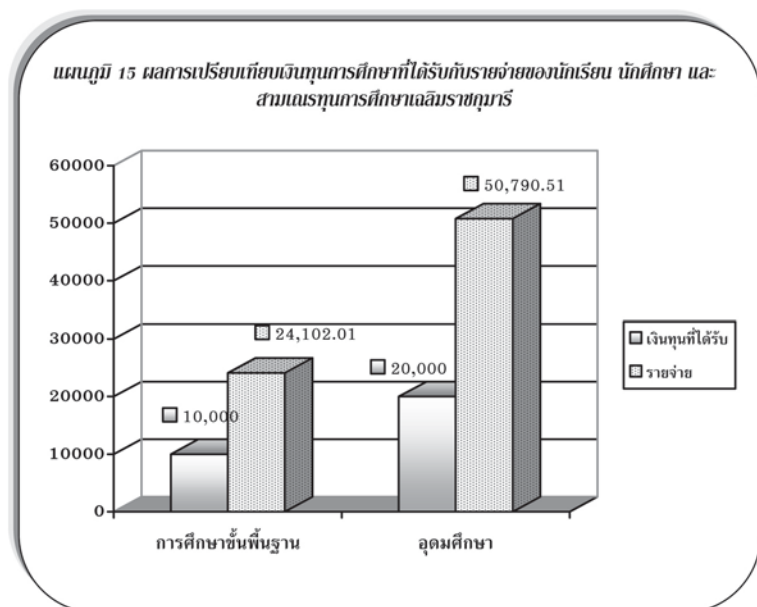
นักศึกษาทุนในระดับอุดมศึกษามีรายการค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นค่าอาหาร (เฉพาะมื้อที่ต้องจ่ายเอง) รองลงมาได้แก่ ค่าที่พัก/หอพัก ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายนอกเวลาเรียนและของใช้จำเป็นส่วนตัว และค่ารักษาพยาบาล ตามลำดับ ดังตาราง 7

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยของค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ของนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	รายจ่ายรวมทั้งปีของนักเรียนทุน (บาท)	
	ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ระดับ อุดมศึกษา
- ค่าอาหาร (เฉพาะมื้อที่ต้องจ่ายเอง)	7,735.59	11,469.20
- ค่าที่พัก/หอพัก (รวมค่าไฟฟ้า น้ำประปา)	1,321.80	9,093.26
- ค่าพาหนะเดินทาง	4,064.86	6,603.41
- ค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายนอกเวลาเรียน ค่าของใช้จำเป็นส่วนตัว เช่น ยาสีฟัน สบู่ ผงซักฟอก ฯลฯ	2,493.22	4,119.31
- ค่ารักษาพยาบาล	514.04	734.36
ภาพรวม	16,129.50	32,019.54

2.3 ผลการเปรียบเทียบเงินทุนการศึกษาที่ได้รับกับรายจ่าย ของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

จากการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับรายจ่ายสำหรับการเรียน
ของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีดังข้อมูล
ข้างต้น สามารถสรุปผลการเปรียบเทียบระหว่างเงินทุนการศึกษาที่ได้รับ
กับรายจ่ายในภาพรวมของนักเรียนทุนได้ว่า ในกลุ่มผู้รับทุนการศึกษา
เฉลิมราชกุมารีทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา
มีรายจ่ายที่สูงกว่าเงินทุนที่ได้รับ โดยนักเรียนและสามเณรทุนในระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานมีรายจ่ายสูงกว่าเงินทุนที่ได้รับ เป็นเงิน 14,102.01 บาท
ต่อปี และนักศึกษาทุนในระดับอุดมศึกษามีรายจ่ายสูงกว่าเงินทุนที่ได้รับ
เป็นเงิน 30,790.51 บาทต่อปี ดังแผนภูมิ 15

3. สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Groups) เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การนำเสนอผลการศึกษาจากการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus groups) เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการประชุมกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยการประชุมได้แยกประชุมเป็นกลุ่มเฉพาะ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลนักเรียนทุน และกลุ่มผู้ปกครอง จำนวนกลุ่มละ 50 คน และกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุน จำนวนกลุ่มละ 35 คน โดยนำเสนอข้อมูลความเป็นมาในการศึกษาให้รับทราบ และเสนอผลการวิเคราะห์เบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และได้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และสภาพการใช้จ่ายเงินของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนในปัจจุบัน โดยร่วมอภิปรายตามหลักการของเหตุและผล ซึ่งมีผู้ดำเนินรายการประชุมได้กระตุ้นและควบคุมให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและถ่ายทอดความรู้ที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเด็นและเรื่องที่ศึกษาให้มากที่สุด และได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาจากการอภิปราย และสรุปความตามประเด็นได้ดังนี้

(1) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ค่าใช้จ่ายในการเรียน

นักเรียนในสายสามัญ (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ถึงแม้จะไม่ต้องเสียค่าบำรุงการศึกษา หรือเสียค่าบำรุงการศึกษาเป็นจำนวนไม่มากนัก

คือ ประมาณ 1,000-3,000 บาทต่อเทอม แต่ในบางโรงเรียนยังมีการเก็บเป็นเงินค่าระดมทรัพยากร ค่าคอมพิวเตอร์ ค่ากิจกรรมต่างๆ เพื่อใช้ในสถานศึกษา นอกจากนี้นักเรียนยังมีค่าใช้จ่ายเป็นค่าหนังสือ ตำราเรียน อุปกรณ์การเรียน ชุดเครื่องแบบนักเรียน และชุดพละ ซึ่งนักเรียนทุนส่วนใหญ่ต้องเลือกซื้อเฉพาะของที่จำเป็นที่สุดเพื่อให้สามารถจัดการเงินทุนที่ได้รับอย่างเพียงพอกับรายจ่าย ส่วนในกลุ่มนักเรียนสายอาชีพศึกษา(ปวช.1-3) นักเรียนทุนมีความเห็นว่าเงินทุนที่ได้รับค่อนข้างน้อย เพราะยังมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าเสื้อขี้อป ค่าชุดพละ ค่าอุปกรณ์การเรียน โดยเฉพาะค่าอุปกรณ์การเรียนเฉพาะทางซึ่งมีราคาค่อนข้างสูง และอุปกรณ์เฉพาะทางบางรายการนักเรียนจำเป็นต้องมีเป็นของตัวเองในการเรียนตลอดหลักสูตร จึงทำให้มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงในภาคเรียนแรก ทำให้นักเรียนทุนส่วนหนึ่งต้องขอเงินทางบ้านหรือหางานพิเศษทำ เพื่อช่วยเหลือจุนเจือสำหรับค่าใช้จ่ายดังกล่าวด้วย

- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ

นอกสถานศึกษา

เงินทุนที่ได้รับตามโครงการต้องนำมาเป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนด้วย และบางครั้งมีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดคิด ไม่ได้อยู่ในแผนการใช้จ่ายเงิน โดยเฉพาะค่าบริการถ่ายเอกสาร ค่าจัดทำรายงานหรือทำโครงการ นักเรียนส่วนหนึ่งยังต้องมีค่าใช้จ่ายในการเรียนพิเศษ (ทั้งวิชาพื้นฐานและวิชาหลัก) ทำให้ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ค่อนข้างสูง

- ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพระหว่างเรียนและค่าใช้จ่าย

อื่น ๆ

นักเรียนทุนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา หรือสามเณร ที่อยู่วัดจะมีค่าใช้จ่ายในด้านนี้ไม่สูงมากนัก ยังคงสามารถบริหารจัดการ หรือถ่วงจ่ายกับค่าใช้จ่ายด้านอื่นได้บ้าง แต่นักเรียนทุนส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่าย ด้านนี้ค่อนข้างสูงกว่าค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ เช่น ค่าพาหนะในการเดินทาง โดยเฉพาะกรณีของสามเณรต้องเดินทางมาเรียนข้ามเขตพื้นที่ด้วยรถโดยสาร หลายทอด รวมถึงมีค่าเช่าห้องพัก ค่าอาหาร ค่าขนมและน้ำดื่ม และค่าของใช้ส่วนตัว สำหรับนักเรียนทุนซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง โดยเฉพาะนักเรียนสายอาชีวศึกษาจะมีค่าใช้จ่ายด้านนี้ค่อนข้างสูงมาก เป็นค่าห้องพัก ค่าซักรีด ค่าโทรศัพท์ ค่าใช้จ่ายเพื่อการพักผ่อน ค่าใช้จ่าย เสื้อผ้าในโอกาสอื่น ค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น สบู่ ยาสีฟัน ดัดผม ค่ารักษาพยาบาลในกรณีเจ็บป่วย ซึ่งเงินทุนที่ได้รับนั้นในสภาพปัจจุบันไม่เพียงพอ ต่อการใช้จ่ายจริงที่มีจำนวนมาก

ดังนั้น รายจ่ายที่นักเรียนต้องใช้จ่ายจริงในภาพรวมจึงสูงกว่าจำนวนเงินทุนการศึกษาที่นักเรียนทุนได้รับ ประมาณ 2 เท่า ทำให้นักเรียนบางรายต้องหาวิธีช่วยเหลือตนเอง เช่น ขอเงินจากทางบ้าน ทำงานเสริมพิเศษนอกเวลาเรียน และกู้เงินจากแหล่งต่างๆ เป็นต้น

(2) ระดับอุดมศึกษา

- ค่าใช้จ่ายในการเรียน

นักศึกษาที่รับทุนในระดับอุดมศึกษา จะมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าเล่าเรียน ซึ่งได้แก่ ค่าเทอม/ค่าธรรมเนียมการศึกษา/

ค่าลงทะเบียนเรียน และค่าอื่นๆ ที่ต้องจ่ายให้สถานศึกษา นอกจากนี้ ยังมีค่าใช้จ่ายเป็นค่าหนังสือ เอกสาร ตำราประกอบการเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียนทั่วไปและอุปกรณ์การเรียนเฉพาะทาง ค่าเครื่องแบบนักศึกษา ค่าเสื้อชุดฝึกปฏิบัติงาน/เสื้อกราวด์/เสื้อแล็บ ฯลฯ ทำให้มีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในช่วงต้นภาคเรียนแรกของปีการศึกษา และยังมีนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องขอเงินจากที่บ้านมาช่วยเหลือเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายให้เพียงพอในด้านนี้ และมีส่วนหนึ่งแก้ปัญหาโดยขออุปกรณ์ เอกสาร ตำราเรียนในบางวิชาต่อจากรุ่นพี่ เพื่อช่วยให้ประหยัดได้อีกทางหนึ่ง

- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ

นอกสถานศึกษา

ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ พบว่ามีจำนวนมาก เช่น ค่าถ่ายเอกสาร ค่าจัดทำรายงาน ค่าเรียนเสริมพิเศษ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมของคณะ ซึ่งบางอย่างเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้คาดคิดไว้ในแผนการใช้จ่ายเงิน เช่น ค่าทัศนศึกษา ค่าจัดทำโครงการ เป็นต้น ทำให้เงินทุนที่ได้รับไม่เพียงพอ

- ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพระหว่างเรียนและค่าใช้จ่าย

อื่น ๆ

นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง จะมีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้สูงมาก ได้แก่ ค่าหอพัก ค่าพาหนะในการเดินทาง โดยเฉพาะกรณีของสามเณรต้องเดินทางมาเรียนข้ามเขต พื้นที่ด้วยรถโดยสารหลายทอด ค่าอาหาร ค่าขนม เครื่องดื่ม ค่าซักกรีด ค่าโทรศัพท์ ค่าใช้จ่ายเพื่อการพักผ่อน ค่าใช้จ่ายเสื้อผ้าในโอกาสอื่น

ค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น สบู่ ยาสีฟัน ผงซักฟอก ตัดผม และค่ารักษาพยาบาล ในกรณีเจ็บป่วย ซึ่งเงินทุนที่ได้รับนั้นในสภาพปัจจุบันไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายจริงที่มีจำนวนมาก นักศึกษาบางส่วนยังต้องขอเงินจากทางบ้าน ทางานพิเศษทำ และกู้ยืมเงิน ซึ่งบางรายเกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความเพียงพอของเงินทุนที่จะใช้สำหรับการศึกษาเล่าเรียนในระดับขั้นต่อไป ถึงแม้ว่าผู้ปกครองของนักศึกษาทุนบางรายได้มีส่วนร่วมโดยการคอยดูแลการใช้จ่ายเงินและช่วยวางแผนการใช้จ่ายเงินทุนให้เกิดความคุ้มค่าที่สุดด้วย

ดังนั้น รายจ่ายที่นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ต้องใช้จ่ายจริงในภาพรวมจึงสูงกว่าจำนวนเงินทุนการศึกษาที่นักเรียนทุนได้รับประมาณ 2 เท่า ทำให้นักเรียนบางรายต้องหาวิธีช่วยเหลือตนเอง เช่น ระบายเงินจากทางบ้าน ทำงานเสริมพิเศษนอกเวลาเรียน อดอาหาร บางมือเพื่อลดรายจ่าย และกู้เงินจากแหล่งต่างๆ เป็นต้น

จากผลศึกษาสรุปได้ว่า ผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผลการศึกษาในเชิงปริมาณว่าอัตราทุนที่นักเรียนทุนได้รับคือ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10,000 บาท ต่อคน/รูป และในระดับอุดมศึกษา 20,000 บาท ต่อคน/รูป เป็นจำนวนเงินที่ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษาและสามเณรทุน ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา โดยมีค่าใช้จ่ายจริงที่สูงกว่าจำนวนเงินทุนการศึกษาที่นักเรียนทุนได้รับ ประมาณ 2 เท่า ส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่ต้องหาวิธีการช่วยเหลือตนเองเพื่อบรรเทาความขาดแคลนดังกล่าว เช่น ขอเงินสนับสนุนจากครอบครัว ทำงานเสริมพิเศษนอกเวลาเรียน ขอเงินสนับสนุนจากแหล่งทุนอื่น สถานศึกษาจัดหาเงินช่วยเหลือสนับสนุน

กู้เงิน กยศ. และกู้ยืมเงินญาติพี่น้อง/เงินนอกระบบ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่าอัตราทุนที่นักเรียนทุนได้รับไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน กล่าวคือ

1. **ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน** นักเรียนและสามเณรทุนในสายสามัญศึกษาถึงแม้จะไม่ต้องจ่ายค่าเล่าเรียน แต่ยังคงต้องจ่ายค่าบำรุงการศึกษา/ค่าระดมทรัพยากรในสถานศึกษา/ค่าเรียนคอมพิวเตอร์ ตลอดจนค่ากิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษา ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง โดยเฉพาะนักเรียนทุนในสายอาชีพ(ปวช.1-3) ยังมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องแบบนักเรียน และค่าอุปกรณ์การเรียนเฉพาะทางค่อนข้างสูงอีกด้วย และสามเณรทุนที่ต้องเดินทางมาเรียนข้ามเขตพื้นที่ด้วยรถโดยสารหลายทอด

2. **ระดับอุดมศึกษา** นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องเสียค่าเทอม ค่าเครื่องแบบนักศึกษา และค่าอุปกรณ์ตำราเรียนที่ค่อนข้างสูง รวมถึงมีค่าใช้จ่ายเพื่อดำรงชีพในระหว่างเรียน เช่น ค่าหอพัก ค่าอาหาร ค่าพาหนะเดินทาง เป็นต้น และสามเณร/พระทุนในระดับอุดมศึกษาส่วนหนึ่งต้องเดินทางไกลมาเรียนข้ามเขตพื้นที่เช่นกัน

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้เข้าร่วมประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาช่วยเหลือนักเรียนทุนตามโครงการ เพื่อให้ให้นักเรียนทุนในทุกระดับการศึกษาสามารถศึกษาเล่าเรียนและดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุขตามอัตภาพ โดยควรปรับปรุงอัตราทุนให้เพียงพอและเหมาะสมต่อสภาพเป็นจริงของการใช้จ่ายของนักเรียนทุนในปัจจุบัน

4. ข้อเสนอแนะในเรื่องค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน นักศึกษาและสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

จากผลการศึกษาค่าใช้จ่ายของนักเรียน นักศึกษา และสามเณร ทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ทั้งข้อมูลในเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ และข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Groups)ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ทำให้ทราบว่าอัตราทุนที่นักเรียน นักศึกษาและสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีได้รับค่อนข้างไม่เหมาะสม ต่อค่าใช้จ่ายจริงด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุน ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา และเป็นอัตราทุนที่ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน โดยเมื่อพิจารณา เปรียบเทียบระหว่างข้อมูลรายรับและรายจ่ายรวมทั้งปีของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุน พบว่า นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนมีรายรับหรือ เงินรายได้สำหรับการเรียนไม่สมดุลกับรายจ่าย โดยมีรายจ่ายที่สูงกว่า รายรับอยู่มาก โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา กล่าวคือ ในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มีรายรับเฉลี่ยคนละ 21,672.93 บาทต่อปี และมีรายจ่ายเฉลี่ย คนละ 24,102.01บาทต่อปี ในระดับอุดมศึกษา มีรายรับเฉลี่ยคนละ 40,748.92 บาทต่อปี และมีรายจ่ายเฉลี่ยคนละ 50,790.51 บาทต่อปี นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์และการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Groups)ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ยังเป็นข้อยืนยันอีกประการหนึ่งว่าอัตราทุนการศึกษาที่นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนได้รับในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายด้านการเรียน

โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษา ซึ่งมักจะเกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าหรือไม่ได้อยู่ในแผนการใช้จ่ายเงิน และค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งได้รับผลกระทบอย่างมากจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เกิดภาวะกดดันน้ำมันราคาสูงขึ้น ทำให้ราคาสินค้าอุปโภคบริโภค ตลอดจนอัตราค่าบริการต่างๆ สูงขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาทุนที่ไม่ได้อยู่อาศัยอยู่กับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ซึ่งต้องเช่าหอพักใกล้สถานศึกษา และสามเณรที่ต้องเดินทางไปเรียนด้วยรถโดยสารหลายทอด จะได้รับความเดือนร้อนจากค่าครองชีพปรับสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งปัญหาเหล่านี้หากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน อาจกลายเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีได้

ในเรื่องดังกล่าว ในการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Groups) ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ได้เสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อช่วยแก้ปัญหาความไม่เหมาะสมของเงินสำหรับการศึกษาของนักเรียนทุน โดยใช้ผลการศึกษาค่าใช้จ่ายของนักเรียนทุนในเชิงปริมาณซึ่งได้จากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุน รุ่นที่ 1-รุ่นที่ 4 เป็นหลักในการพิจารณาและระดมความคิด ซึ่งได้ข้อคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าควรเสนอขออนุมัติปรับอัตราทุนเพิ่มขึ้น ให้เป็นอัตราทุนที่สอดคล้องกับสภาพค่าดำรงชีพในสังคมปัจจุบัน และอีกประมาณ 2-3 ปีข้างหน้า โดยอาจปรับอัตราทุนเพิ่มขึ้นประมาณ 60%-80% ของค่าใช้จ่ายที่ได้จากผลการศึกษา เพื่อช่วยลดภาระของ

ครอบครัวบางส่วนหนึ่ง และให้ผู้เรียนยังคงรับผิดชอบดูแลค่าใช้จ่าย บางรายการเอง ประมาณ 20%-40% ของค่าใช้จ่ายที่ได้จากผลการศึกษา หรือใช้วิธีการถ่วงจ่ายกับค่าใช้จ่ายอื่นให้เพียงพอ ซึ่งผลการวิเคราะห์ ค่าใช้จ่ายที่ควรจะเป็นสำหรับนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษา เณิมราชกุมารี ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา มีผลดัง ตาราง 8

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายที่ควรจะเป็นสำหรับทุนการศึกษา เณิมราชกุมารี ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา

ประเภทค่าใช้จ่าย	ค่าเฉลี่ย	ค่าใช้จ่ายที่กำหนดให้ใหม่
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
- ค่าใช้จ่ายในการเรียน	6,314.51	3,789-4,735
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียนและ ค่าบริการต่าง ๆ นอกสถานศึกษา	1,658.00	995-1,243
- ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	16,129.50	9,678-12,097
รวม	24,102.01	14,461-18,076
ระดับอุดมศึกษา		
- ค่าใช้จ่ายในการเรียน	16,167.15	9,700-12,933
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียนและ ค่าบริการต่าง ๆ นอกสถานศึกษา	2,603.81	1,562-2,083
- ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	32,019.54	19,212-25,615
รวม	50,790.51	30,474-35,553

นอกจากนี้ จากการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Groups) ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการใช้จ่ายเงินทุนให้เพียงพอว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรส่งเสริม ดูแล ช่วยเหลือนักเรียนทุนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ให้คำแนะนำในการใช้จ่ายเงินทุนการศึกษาแก่นักเรียนทุน และในรายที่ต้องการทำงานหารายได้พิเศษ ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้นักเรียนทุนมีรายได้และมีประสบการณ์ที่ดีจากการทำงานพิเศษ โดยการช่วยพิจารณาหางานพิเศษที่มีความปลอดภัยและเหมาะสมให้แก่ักเรียนทุน และร่วมกันปลูกฝังให้นักเรียนทุนมีวิถีชีวิตบนความพอเพียง มีเหตุมีผลในการใช้จ่าย และรู้จักใช้จ่ายอย่างพอประมาณ ซึ่งจะทำให้นักเรียนทุนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขและพร้อมที่จะกลับไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นภูมิลำเนาของตนเองต่อไป

สรุป อภิปรายผล

และข้อเสนอแนะ

สรุป

ในการศึกษาค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษา สามเณรในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีที่สอดคล้องและเป็นจริงต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ซึ่งทำการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา และสามเณรที่ได้รับทุนการศึกษาในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี รุ่นที่1-รุ่นที่4 ผู้ปกครองของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุน และผู้บริหาร ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุน ดำเนินการศึกษาสภาพการใช้จ่ายจริงจากรายรับและรายจ่ายด้านการศึกษาของนักเรียนทุน โดยศึกษารายรับ 4 ด้าน ได้แก่ เงินรายได้ที่ได้รับจากครอบครัว เงินรายได้จากแหล่งเงินทุนต่างๆ เงินรายได้จากเงินช่วยเหลือต่างๆ และเงินรายได้จากการทำงานพิเศษ และศึกษารายจ่าย 3 ด้าน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเรียน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษา

ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามข้อมูลค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมดที่เป็นนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี รุ่นที่1-รุ่นที่ 4 จำนวนทั้งสิ้น 1,920 คน/รูป และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 1,321 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 68.80 และดำเนินการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus groups) สัมภาษณ์เชิงลึก ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามฯ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี จากแบบสอบถามฯ

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามฯ

นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีจำนวน 1,321 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.9) มีอายุระหว่าง 18-20 ปี (ร้อยละ 63.1) กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 19.8) ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในจังหวัดเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 29.1) ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ร้อยละ 30.3) และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 34.0)

1.2 ข้อมูลรายรับ-รายจ่ายของนักเรียนทุน

1) ข้อมูลรายรับของนักเรียนทุน

จากการศึกษารายรับของนักเรียน นักศึกษา และสามเณร ทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนและสามเณรทุน ที่ศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีเงินรายรับ 21,672.93 บาทต่อปี และนักศึกษาทุนที่ศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษามีเงินรายรับ 40,748.92 บาท ต่อปี (ในบางรายการนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนบางคน/รูป ไม่มีรายรับหรือเงินสนับสนุน) โดยในกลุ่มผู้รับทุนทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษามีรายรับหลักเป็นเงินจากทุนการศึกษาต่างๆ (ส่วนใหญ่ เป็นเงินรับจากเงินทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี) รองลงมาคือเงินรับจากการสนับสนุนของครอบครัว เงินรายรับจากการทำงานพิเศษระหว่างเรียน และเป็นเงินรายรับจากเงินช่วยเหลือต่างๆ ตามลำดับ

ซึ่งผลการศึกษาข้อมูลรายรับของนักเรียนทุน เมื่อจำแนกตามรายการของรายรับ พบว่า

1.1) เงินรายรับภาพรวมของนักเรียนทุน

- นักเรียนและสามเณรทุนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่ร้อยละ 27.7 มีรายรับรวมทั้งปี เท่ากับ 10,000-14,999 บาท รองลงมา ร้อยละ 25.3 มีรายรับรวมทั้งปี เท่ากับ 15,000-19,999 บาท ร้อยละ 17 มีรายรับรวมทั้งปี เท่ากับ 20,000-24,999 บาท และร้อยละ 12.4 มีรายรับรวมทั้งปี ตั้งแต่ 35,000 บาท ขึ้นไป ตามลำดับ
- นักศึกษาทุนในระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.0 มีรายรับรวมทั้งปี ตั้งแต่ 35,000 บาท ขึ้นไป รองลงมา

ร้อยละ 15.0 มีรายรับรวมทั้งปี เท่ากับ 20,000-24,999 บาท ร้อยละ 13.3 มีรายรับรวมทั้งปี เท่ากับ 25,000-29,999 บาท และร้อยละ 12.0 มีรายรับรวมทั้งปี เท่ากับ 30,000-34,999 บาท ตามลำดับ

1.2) เงินรายได้ที่ได้รับจากครอบครัว

- นักเรียนและสามเณรทุนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่ร้อยละ 84.5 มีรายรับจากผู้ปกครองหรือครอบครัว
เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเรียน และร้อยละ 15.5 ไม่มีรายรับจาก
ครอบครัว โดยผู้รับทุนที่มีเงินสนับสนุนจากครอบครัวส่วนใหญ่ ร้อยละ 20.3
ได้รับรายได้จากผู้ปกครองหรือครอบครัวปีละตั้งแต่ 15,000 บาท ขึ้นไป
รองลงมาร้อยละ 17.5 ได้รับปีละ 3,000-5,999 บาท ร้อยละ 14.7 ได้รับปีละ
ต่ำกว่า 3,000 บาท และร้อยละ 14.4 ได้รับปีละ 6,000-8,999 บาท
ตามลำดับ

- นักศึกษาทุนระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ
81.7 มีรายรับจากผู้ปกครองหรือครอบครัวเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการ
เรียน และร้อยละ 18.3 ไม่มีรายรับจากครอบครัว โดยกลุ่มผู้รับทุน
ที่มีเงินสนับสนุนจากครอบครัวส่วนใหญ่ ร้อยละ 37.3 ได้รับรายได้จาก
ผู้ปกครองหรือครอบครัวปีละ ตั้งแต่ 15,000 บาท ขึ้นไป รองลงมาร้อยละ 12.6
ได้รับปีละ 9,000-11,999 บาท ร้อยละ 11.7 ได้รับปีละ 3,000-5,999 บาท
และร้อยละ 7.9 ได้รับปีละ 12,000-14,999 บาท ตามลำดับ

1.3) เงินรายได้จากแหล่งเงินทุนต่างๆ

- นักเรียนและสามเณรทุนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่ร้อยละ 94.1 ได้รับการสนับสนุนจากทุนการศึกษาต่างๆ

(รวมเงินทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี)เป็นเงินปีละ 10,000-19,999 บาท รองลงมาร้อยละ 4.9 ได้รับเงินสนับสนุนปีละ 20,000-29,999 บาท และ ร้อยละ 1 ได้รับเงินปีละ 30,000-39,999 บาท ตามลำดับ

- นักศึกษาทุนระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.6 ได้รับการสนับสนุนจากทุนการศึกษาต่างๆ (รวมเงินทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี)เป็นเงินปีละ 20,000-29,999 บาท รองลงมา ร้อยละ 18.5 ได้รับเงินสนับสนุนปีละ 40,000-49,999 บาท ร้อยละ 5.4 ได้รับเงินปีละ 30,000-39,999 บาท และร้อยละ 1.4 ได้รับเงินปีละตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไปตามลำดับ

1.4) เงินรายได้จากเงินช่วยเหลือต่างๆ

- นักเรียนและสามเณรทุนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่ร้อยละ 93.9 ไม่มีเงินรายได้จากเงินช่วยเหลือต่างๆ และมีเพียงร้อยละ 6.1 ที่ได้รับเงินช่วยเหลือกรณีต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยร้อยละ 3.2 ได้รับเงินช่วยเหลือปีละต่ำกว่า 2,000 บาท รองลงมาร้อยละ 1.1 ได้รับเงินช่วยเหลือปีละ ตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 0.8 ได้รับเงินช่วยเหลือปีละ 2,000-3,999 บาท และร้อยละ 0.8 ได้รับเงินช่วยเหลือปีละ 4,000-5,999 บาท ตามลำดับ

- นักศึกษาทุนระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.8 ไม่มีเงินรายได้จากเงินช่วยเหลือต่างๆ และมีเพียงร้อยละ 5.2 ที่ได้รับเงินช่วยเหลือกรณีต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยร้อยละ 1.7 ได้รับเงินช่วยเหลือปีละ 2,000-3,999 บาท รองลงมาร้อยละ 1.6 ได้รับเงินช่วยเหลือปีละ ตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 1.2 ได้รับเงิน

ช่วยเหลือปีละ ต่ำกว่า 2,000 บาท และร้อยละ 0.3 ได้รับเงินช่วยเหลือปีละ 6,000-7,999 บาทตามลำดับ

1.5) เงินรายได้จากการทำงานพิเศษ

- นักเรียนและสามเณรทุนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.6 หารายได้เพิ่มเติมด้วยการทำงานพิเศษ ช่วงวันหยุดหรือนอกเวลาเรียน และร้อยละ 44.4 ไม่มีรายได้เพิ่มเติมจากการทำงานพิเศษ โดยในกลุ่มที่ทำงานพิเศษส่วนใหญ่ร้อยละ 19.8 มีรายได้จากการทำงานพิเศษปีละ ต่ำกว่า 2,000 บาท รองลงมาร้อยละ 16.6 มีรายได้ปีละ 2,000-3,999 บาท ร้อยละ 9.4 มีรายได้ปีละ 4,000-5,999 บาท และร้อยละ 4.3 มีรายได้ปีละ ตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป ตามลำดับ

- นักศึกษาทุนระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.9 ไม่มีรายได้เพิ่มเติมจากการทำงานพิเศษ และร้อยละ 43.1 มีรายได้เพิ่มเติมจากการทำงานพิเศษ โดยในกลุ่มผู้ทำงานพิเศษส่วนใหญ่ร้อยละ 12 มีรายได้จากการทำงานพิเศษปีละ 2,000-3,999 บาท รองลงมา ร้อยละ 9.8 มีรายได้ปีละ 4,000-5,999 บาท ร้อยละ 7.3 มีรายได้ปีละ ต่ำกว่า 2,000 บาท และร้อยละ 5.1 มีรายได้ปีละ ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป ตามลำดับ

2) ข้อมูลรายจ่ายของนักเรียนทุน

นักเรียนและสามเณรทุนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าใช้จ่ายในภาพรวม เท่ากับ 24,102.01 บาทต่อปี และนักศึกษาทุนระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายในภาพรวม เท่ากับ 50,790.51 บาทต่อปี ซึ่งกลุ่มผู้รับทุนทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา มีรายจ่าย

หลักเป็นอันดับแรก คือ ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ รองลงมาได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเรียน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียน และค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษา ตามลำดับ

ซึ่งผลการศึกษาข้อมูลรายจ่ายของนักเรียนทุน เมื่อจำแนกตามรายการของรายจ่าย พบว่า

2.1) ค่าใช้จ่ายในการเรียน

โดยรวมนักเรียนและสามเณรทุกระดับการศึกษา ชั้นพื้นฐานมีค่าใช้จ่ายในการเรียน เท่ากับ 6,314.51 บาทต่อปี และนักศึกษาทุกระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายในการเรียน เท่ากับ 16,167.15 บาทต่อปี โดยในกลุ่มผู้รับทุนทุกระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา มีรายการค่าใช้จ่ายในการเรียนส่วนใหญ่เป็นค่าลงทะเบียน/ค่าเทอม/ค่าบำรุงสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ ค่าสมุด หนังสือ ตำราเรียน วัสดุ อุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์กีฬา ฯลฯ ค่าเครื่องแต่งกายที่ใช้ในสถานศึกษา ทุกชนิด และค่ากิจกรรมอื่นที่ต้องใช้ในการเรียน ตามลำดับ

2.2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ

นอกสถานศึกษา

โดยรวมนักเรียนและสามเณรทุกระดับการศึกษา ชั้นพื้นฐานมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษา เท่ากับ 1,658 บาทต่อปี และนักศึกษาทุกระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษา เท่ากับ 2,603.81 บาทต่อปี โดยในกลุ่มผู้รับทุนทุกระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา มีรายการค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวเนื่องกับการเรียนและ

ค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นค่าบริการถ่ายเอกสารและการจัดทำรายงาน รองลงมาได้แก่ ค่าเรียนเสริมพิเศษ และค่าบริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ

2.3) ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ

โดยรวมนักเรียนและสามเณรทุนระดับการศึกษานั้นพื้นฐานมีค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ เท่ากับ 16,129.50 บาท ต่อปี และนักศึกษาทุนระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ เท่ากับ 32,019.54 บาท ต่อปี ในกลุ่มผู้รับทุนระดับการศึกษานั้นพื้นฐานมีรายการค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นค่าอาหาร (เฉพาะมื้อที่ต้องจ่ายเอง) รองลงมาได้แก่ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายนอกเวลาเรียนและของใช้จำเป็นส่วนตัว ค่าที่พัก/หอพัก และค่ารักษาพยาบาล ตามลำดับ

นักศึกษาทุนระดับอุดมศึกษามีรายการค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าดำรงชีพในระหว่างเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นค่าอาหาร (เฉพาะมื้อที่ต้องจ่ายเอง) รองลงมาได้แก่ ค่าที่พัก/หอพัก ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายนอกเวลาเรียนและของใช้จำเป็นส่วนตัว และค่ารักษาพยาบาล ตามลำดับ

3) ผลการเปรียบเทียบเงินทุนการศึกษาที่ได้รับกับรายจ่ายของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

ผู้รับทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีทั้งระดับการศึกษาระดับพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา มีรายจ่ายสูงกว่าเงินทุนที่ได้รับ โดยในกลุ่ม

นักเรียนและสามเณรทุนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายจ่ายสูงกว่าเงินทุนที่ได้รับ เป็นเงิน 14,102.01 บาท ต่อปี และนักศึกษาทุนระดับอุดมศึกษามีรายจ่ายสูงกว่าเงินทุนที่ได้รับ เป็นเงิน 30,790.51 บาท ต่อปี

2. สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus groups) เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลเป็นผู้เข้าร่วมประชุมอภิปราย และแสดงความคิดเห็น ซึ่งแยกประชุมเป็นกลุ่มเฉพาะ เกี่ยวกับรายรับและค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ซึ่งได้ข้อสรุปข้อคิดเห็นจากการประชุมที่มีความเห็นที่สอดคล้องในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

2.1 อัตราทุนที่นักเรียนทุนเฉลิมราชกุมารีได้รับในปัจจุบัน คือระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 10,000 บาท ต่อคน/รูป และระดับอุดมศึกษา 20,000 บาท ต่อคน/รูป เป็นจำนวนเงินที่ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษาและสามเณรทุนทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา โดยไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายจริงที่สูงกว่าอัตราทุนการศึกษาที่นักเรียนทุนได้รับ ประมาณ 2 เท่า ส่งผลให้นักเรียนทุนส่วนใหญ่ต้องหาวิธีการช่วยเหลือตนเองเพื่อบรรเทาความขาดแคลนดังกล่าว เช่น ขอเงินสนับสนุนจากครอบครัว ทำงานเสริมพิเศษนอกเวลาเรียน ขอเงินสนับสนุนจากแหล่งทุนอื่น สถานศึกษาจัดหาเงินช่วยเหลือสนับสนุน กู้เงิน กยศ. และกู้ยืมเงินญาติพี่น้อง/เงินนอกระบบ เป็นต้น

2.2 อัตราทุนที่นักเรียนทุนได้รับไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน กล่าวคือ

(1) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนและสามเณรทุนที่ศึกษาในสายสามัญศึกษาถึงแม้จะไม่ต้องจ่ายค่าเล่าเรียน แต่ยังคงต้องจ่ายค่าบำรุงการศึกษา/ค่าระดมทรัพยากรในสถานศึกษา ค่าเรียนคอมพิวเตอร์ ค่ากิจกรรมต่างๆ ค่าบริการถ่ายเอกสาร จัดทำรายงาน โดยเฉพาะค่าเรียนเสริมพิเศษเพื่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนทุนในสายอาชีพ (ปวช.1-3) ยังมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องแบบนักเรียนและค่าอุปกรณ์การเรียนเฉพาะทางค่อนข้างสูงมากอีกด้วย รวมถึงสามเณรทุนส่วนใหญ่ที่ต้องเดินทางไปเรียนข้ามเขตพื้นที่ด้วยรถโดยสารหลายทอดจะมีค่าใช้จ่ายเป็นค่าพาหนะที่สูงมากเช่นกัน

(2) ในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาทุนที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ มีรายจ่ายที่สูงมาก โดยต้องเสียค่าเล่าเรียน/ค่าธรรมเนียมรายวิชาเรียน ค่าเครื่องแบบนักศึกษา ค่าเอกสารตำราเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียนเฉพาะทาง ค่ากิจกรรมต่างๆ ค่าบริการถ่ายเอกสาร ค่าจัดทำรายงาน ค่าบริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต รวมถึงยังมีค่าใช้จ่ายเป็นค่าดำรงชีพในระหว่างเรียน เช่น ค่าหอพัก ค่าอาหาร ค่าพาหนะเดินทาง เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามเณรทุนในระดับอุดมศึกษาที่ต้องเดินทางไกลมาเรียนข้ามเขตพื้นที่ซึ่งมีค่าใช้จ่ายเป็นค่าพาหนะสูงมากเช่นกัน

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการพิจารณาปรับเพิ่มอัตราทุนให้เพียงพอและเหมาะสมต่อสภาพเป็นจริงของการใช้จ่ายของนักเรียนทุนในปัจจุบัน

เพื่อให้นักเรียนทุนในทุกระดับการศึกษาสามารถศึกษาเล่าเรียนและดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุขตามอัตภาพ

3. ข้อเสนอแนะในเรื่องค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน นักศึกษาและสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

จากผลการศึกษาค่าใช้จ่ายของนักเรียน นักศึกษา และสามเณร ทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ทำให้ทราบว่าอัตราทุนที่นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีได้รับค่อนข้างไม่เหมาะสมต่อ ค่าใช้จ่ายจริงด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา และเป็นอัตราทุนที่ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน โดยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลรายรับและรายจ่ายรวมทั้งปีของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุน พบว่า นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนมีรายรับหรือเงินรายได้สำหรับการเรียนไม่สมดุลกับรายจ่าย โดยมีรายจ่ายที่สูงกว่ารายรับอยู่มาก โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา กล่าวคือ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายรับเฉลี่ยคนละ 21,672.93 บาทต่อปี และมีรายจ่ายเฉลี่ยคนละ 24,102.01 บาทต่อปี ในระดับอุดมศึกษา มีรายรับเฉลี่ยคนละ 40,748.92 บาทต่อปี และมีรายจ่ายเฉลี่ยคนละ 50,790.51 บาทต่อปี นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์และการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Groups) ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ยังเป็นข้อยืนยันอีกประการหนึ่งว่าอัตราทุนการศึกษาที่นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนได้รับในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายด้านการเรียน

โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษา ซึ่งมักจะเกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าหรือไม่ได้อยู่ในแผนการใช้จ่ายเงิน และค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพระหว่างเรียน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งได้รับผลกระทบอย่างมากจากสภาพเศรษฐกิจ ในปัจจุบันที่เกิดภาวะกดดันน้ำมันราคาสูงขึ้น ทำให้ราคาสินค้าอุปโภคบริโภค ตลอดจนอัตราค่าบริการต่างๆ สูงขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียน นักศึกษาทุนที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ซึ่งต้องเช่าหอพัก ใกล้สถานศึกษา และสามเณรที่ต้องเดินทางไปเรียนด้วยรถโดยสารหลายทอด จะได้รับความเดือนร้อนจากค่าครองชีพปรับสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งปัญหาเหล่านี้หากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน อาจกลายเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษา เฉลิมราชกุมารีได้

ในเรื่องดังกล่าว จากการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Groups)ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ได้เสนอแนวคิดเพื่อช่วยแก้ปัญหาความไม่เหมาะสมของเงินสำหรับการศึกษา ของนักเรียนทุน โดยใช้ผลการศึกษาค่าใช้จ่ายของนักเรียนทุนในเชิงปริมาณ ซึ่งได้จากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุน รุ่นที่ 1-รุ่นที่ 4 เป็นหลักในการพิจารณาและระดมความคิด ซึ่งได้ข้อคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าควรเสนอขออนุมัติปรับอัตราทุนเพิ่มขึ้น ให้เป็นอัตราทุนที่สอดคล้องกับสภาพค่าดำรงชีพในสังคมปัจจุบันและอีกประมาณ 2-3 ปี ข้างหน้า โดยอาจปรับอัตราทุนเพิ่มขึ้นประมาณ 60%-80% ของค่าใช้จ่าย ที่ได้จากผลการศึกษา เพื่อช่วยลดภาระของครอบครัวลงส่วนหนึ่ง และ

ควรให้ผู้เรียนยังคงรับผิดชอบดูแลค่าใช้จ่ายบางรายการเอง ประมาณ 20%-40% ของค่าใช้จ่ายที่ได้จากผลการการศึกษา หรือใช้วิธีการถ่วงจ่ายกับค่าใช้จ่ายอื่นให้เพียงพอ ซึ่งค่าใช้จ่ายที่กำหนดให้ใหม่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมควรอยู่ระหว่าง 14,461-18,076 บาทต่อปี และในระดับอุดมศึกษาในภาพรวมควรอยู่ระหว่าง 30,474-35,553 บาทต่อปี

นอกจากนี้ จากการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Groups) ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับกรใช้จ่ายเงินทุนให้เพียงพอว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรส่งเสริม ดูแล ช่วยเหลือนักเรียนทุนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ให้คำแนะนำในการใช้จ่ายเงินทุนการศึกษาแก่นักเรียนทุน และในรายที่ต้องการทำงานหารรายได้พิเศษ ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ นักเรียนทุนมีรายได้และมีประสบการณ์ที่ดีจากการทำงานพิเศษ โดยการช่วยพิจารณาหางานพิเศษที่มีความปลอดภัยและเหมาะสมให้แก่ นักเรียนทุน และร่วมกันปลูกฝังให้นักเรียนทุนมีวิถีชีวิตบนความพอเพียง มีเหตุมีผลในการใช้จ่าย และรู้จักใช้จ่ายอย่างพอประมาณ ซึ่งจะทำให้นักเรียนทุนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขและพร้อมที่จะกลับไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นภูมิลำเนาของตนเองต่อไป

อภิปรายผล

ผลสรุปจากการศึกษาค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ดังกล่าวไปแล้ว ได้ให้ข้อสรุปที่ชัดเจนมากประการหนึ่งว่า ในยุคปัจจุบันซึ่งมีการเจริญเติบโตของสภาพ

เศรษฐกิจและสังคมอย่างไม่หยุดยั้ง ได้ทำให้ค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียนสูงตามไปด้วย นอกเหนือจากค่าลงทะเบียน ค่าบำรุงสถานศึกษา รวมถึงค่าอื่นๆ ที่ต้องจ่ายให้สถานศึกษา ค่าเอกสารตำราเรียน และค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนต่างๆ ยังต้องมีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับค่าบริการต่างๆ โดยเฉพาะค่าดำรงชีพในระหว่างเรียน เช่น ค่าอาหาร ค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าของใช้จำเป็นส่วนตัว ฯลฯ ได้มีราคาสูงขึ้นมากกว่าในอดีต ซึ่งรายจ่ายที่มากมายและแพงขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจของโลกนี้เอง ทำให้เกิดการขาดสมดุลระหว่างรายรับและรายจ่าย อดตราเงินทุนการศึกษาที่นักเรียนได้รับไม่เพียงพอต่อรายจ่ายที่จำเป็นของนักเรียนทุนทุกระดับการศึกษาดังจะเห็นได้จากผลการศึกษา ที่พบว่า กลุ่มผู้รับทุนระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้รับเงินทุนตามอัตราที่กำหนด คือ ปีละ 10,000 บาท ต่อคน/รูป และระดับอุดมศึกษาได้รับเงินทุนปีละ 20,000 บาท ต่อคน/รูป ในขณะที่นักเรียนทุนระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีรายจ่ายด้านการศึกษเฉลี่ยปีละ 24,102.01 บาท ซึ่งสูงกว่าที่อัตราทุนกำหนดให้ถึง 2.41 เท่า และนักศึกษาทุนระดับอุดมศึกษา มีรายจ่ายด้านการศึกษา เฉลี่ยปีละ 50,790.51 บาท ซึ่งสูงกว่าที่อัตราทุนกำหนดให้ถึง 2.54 เท่า และจากลักษณะพื้นฐานทางครอบครัวของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีเป็นครอบครัวที่มีฐานะยากจน อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร จึงส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่ต้องหาวิธีการช่วยเหลือตนเองเพื่อบรรเทาความขาดแคลนดังกล่าว ทั้งวิธีที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม เช่น ขอเงินสนับสนุนจากครอบครัว ทำงานเสริมพิเศษนอกเวลาเรียน ขอเงินสนับสนุนจากแหล่งทุนอื่นที่นอกเหนือจากเงินทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

สถานศึกษาจัดหาเงินช่วยเหลือสนับสนุน กู้เงิน กยศ. และกู้ยืมเงินญาติ พี่น้อง/เงินนอกระบบ นอกจากนี้ จากการเก็บข้อมูลภาคสนามในประเด็นเกี่ยวกับความเพียงพอของเงินทุนการศึกษาที่ได้รับและวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองของนักเรียนทุน พบว่า มีนักเรียนสายอาชีพบางราย เลือกใช้วิธีการอดอาหารบางมื้อ เพื่อให้ได้มีเงินเหลือพอใช้ในรายการที่จำเป็น จนส่งผลให้มีโรคประจำตัวและเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาเล่าเรียน และนักเรียนบางรายใช้วิธีการกู้เงินนอกระบบดอกเบี้ยสูงเพื่อมาใช้บรรเทาความเดือดร้อนดังกล่าวด้วย

จากข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้น ยังมีข้อยืนยันอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับความไม่เพียงพอของอัตราเงินทุนที่นักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุน การศึกษาเฉลิมราชกุมารีได้รับ โดยจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับทุนการศึกษาคครู/อาจารย์ผู้ดูแลนักเรียนทุน และผู้ปกครองของนักเรียนทุนทำให้ทราบข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่าอัตราเงินทุนที่นักเรียนทุนได้รับไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน กล่าวคือ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนักเรียนและสามเณรทุนในสายสามัญศึกษาถึงแม้จะไม่ต้องจ่ายค่าเทอมแต่ยังคงต้องจ่ายค่าบำรุงการศึกษา/ค่าระดมทรัพย์ากรในสถานศึกษา/ค่าเรียนคอมพิวเตอร์ ตลอดจนค่ากิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษา ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะนักเรียนทุนในสายอาชีพ(ปวช.1-3) ยังมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องแบบนักเรียนและค่าอุปกรณ์การเรียนเฉพาะทางค่อนข้างสูงอีกด้วย รวมถึงสามเณรทุนที่ต้องเดินทางไปเรียนข้ามเขตพื้นที่ด้วยรถโดยสารหลายทอด และสำหรับในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องเสียค่าเทอม ค่าเครื่องแบบนักศึกษา และค่าอุปกรณ์ตำราเรียน

ที่ค่อนข้างสูง รวมถึงมีค่าใช้จ่ายเพื่อดำรงชีพในระหว่างเรียน เช่น ค่าหอพัก ค่าอาหาร ค่าพาหนะเดินทาง เป็นต้น และสามารถทุนในระดับอุดมศึกษา ส่วนหนึ่งต้องเดินทางไกลมาเรียนข้ามเขตพื้นที่เช่นกัน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากผลของการศึกษาค่าใช้จ่ายของนักเรียน นักศึกษา และสามเณร ทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อค้นพบ

1.1 ควรได้มีการปรับเปลี่ยนอัตราทุนการศึกษาให้เหมาะสมกับ สภาพเศรษฐกิจ และสภาพการใช้จ่ายจริงของนักเรียนทุนการศึกษา เฉลิมราชกุมารี โดยให้ได้รับเทียบเคียงกับทุนการศึกษาในโครงการอื่นๆ

1.2 ควรให้มีการขอความร่วมมือสถาบันการศึกษาเพื่อขอยกเว้นค่าเล่าเรียนหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ต้องจ่ายให้สถาบันการศึกษา เพื่อเป็นการบรรเทาและช่วยเหลือความขาดแคลนของนักเรียนทุน ให้สามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่องจนจบหลักสูตร

1.3 ควรสร้างขวัญและกำลังใจ และสร้างความตระหนักแก่ ผู้รับทุนให้เห็นคุณค่าของการเป็นนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ตลอดจนให้รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย หวงแหนวัฒนธรรมท้องถิ่น และพร้อมที่จะกลับไปทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตนเอง

1.4 ควรส่งเสริม ดูแล ช่วยเหลือนักเรียนทุนอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนทุนในรายที่ประสบปัญหาวิกฤต หรือต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน โดยให้มีการพัฒนาข้อมูลให้เป็น

ปัจจุบันเพื่อช่วยเหลือที่เหมาะสมและนำไปใช้ในการปรับแนวทางการบริหารจัดการโครงการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนทุนเฉลิมราชกุมารี เพื่อการพัฒนาการดำเนินโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์

2.2 ควรมีการศึกษาความทั่วถึงในการให้ทุนการศึกษาแก่เด็กยากจน

• บรรณานุกรม •

กระทรวงศึกษาธิการ.(2545). สถิติการศึกษาฉบับย่อปีการศึกษา 2545.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

-----.(2546). นโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี :
มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2542 เรื่อง นโยบาย
การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

-----.(2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง
และพระราชบัญญัติศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กชกร อินทุโสภณ. (2529). การศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยพายัพ.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2527). อดหนุน 4 ทิศ : คิดใหม่เรื่องเงิน
เพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชัดเชส มีเดีย จำกัด.

ขนิษฐา โฉลกพันธ์รัตน์. (2542). การศึกษาค่าใช้จ่ายของนักศึกษา
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น : ม.ป.ท.

จตุพร สิทธินันท์. (2544). การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา
ของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรี : กรณีศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์
ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต.
(เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- จรรยา วิรุฬห์รัตน์. (2521). สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา เสียมภักดี. (2547). พื้นฐานภูมิหลังนักศึกษาใหม่ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2547.เชียงใหม่ : กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จำเรียง เฮงเจริญ. (2531). การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาดา เมี้ยนกำเนิด. (2546). การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาเต็มเวลาของสถาบันราชภัฏธนบุรี ประจำปีการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- นันทวรรณ เจริญวิทย์. (2532). การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษบัณฑิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นิตยา ยืนยง. (2547). การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาสถาบันราชภัฏเชียงราย ประจำปีงบประมาณ 2546. เชียงราย : สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- ประไพ เอกอุ้น. (2542). การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- พรเลิศ อ่วมพ่วง. (2525). ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัทธยา สายหู. (2531). สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์
ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่ม 12. กรุงเทพฯ : ด่านสุทธา
การพิมพ์ จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2545-2554. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2541). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). ภาคผนวก 5 รายละเอียดเกี่ยวกับการ
การจัดการระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เสนอต่อ
คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามบทบัญญัติแห่ง
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2540). รายงานผลการวิจัยปัจจัยที่
ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.
กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). รายงานการสังเคราะห์ผลการ
ติดตามและประเมินการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา นับตั้งแต่
ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถึงสิ้นสุด
ปีงบประมาณ 2548. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.

-----, (2551). กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)

- ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมทรง ลีมีรังสรรค์. (2550). การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อคนของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจไทยที่สำคัญ พ.ศ. 2551 กรุงเทพฯ : บริษัท เท็กซ์แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชัน จำกัด.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2549). แนวทางการดำเนินงานโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีของ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ.
- . (2550). แนวทางการส่งเสริม ดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ.
- Audas, Richard Peter. (1966). Factors Influencing the Probability of Dropping and of School. Canada : Dalhousie University.
- Rumberger. (1987). High school dropouts : A review of issues and evidence. Review of Educational Research. Summer, 57.

ภาคผนวก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามข้อมูล

ค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

คำชี้แจง

การสำรวจข้อมูลค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้จ่ายในการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีตามค่าใช้จ่ายจริงในปีการศึกษา 2550 เพื่อนำผลจากการศึกษาค้างนี้ไปเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแผนการดำเนินงานโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีในระยะต่อไปให้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงขอให้นักเรียนตอบแบบสำรวจตามสภาพความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนทุน

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความ หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงเพศ ชาย หญิง

อายุปี

ระดับชั้น	☐ ม. 4	☐ ปวช. 1	☐ ปวส. 1	☐ ปริญญาตรี ปี 1
	☐ ม. 5	☐ ปวช. 2	☐ ปวส. 2	☐ ปริญญาตรี ปี 2
	☐ ม. 6	☐ ปวช. 3		☐ ปริญญาตรี ปี 3
				☐ ปริญญาตรี ปี 4

แผนการเรียน/แผนก/สาขาวิชา/คณะ.....

ชื่อสถานศึกษา.....อำเภอ.....จังหวัด.....

สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
 สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
 กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
 กระทรวงสาธารณสุข
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ภูมิลำเนา (จังหวัด)

ตอนที่ 2 ข้อมูลรายรับ-รายจ่ายของนักเรียนทุน

กรุณากรอกข้อมูลรายรับ-รายจ่ายของนักเรียน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา (ปีการศึกษา 2550 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2550 ถึงเดือนเมษายน 2551) ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง และหากไม่สามารถระบุค่าใช้จ่ายที่แน่ชัดได้ ให้ตอบเป็นค่าประมาณ

1. ข้อมูลรายรับของนักเรียนทุน ปีการศึกษา 2550

➤ ให้กรอกรายการรายรับ รวมทั้งปี ตามความเป็นจริง (รายการใดที่ไม่ได้เก็บหลักฐานไว้ ให้กรอกโดยประมาณ)

1.1 เงินที่ได้รับจากครอบครัว จำนวน.....บาท

1.2 เงินที่ได้รับจากทุนการศึกษา ได้แก่

- ทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี จำนวน..... บาท

- ทุนอื่น (ระบุชื่อทุน) ได้แก่ (1)..... จำนวน..... บาท

(2)..... จำนวน..... บาท

(3)..... จำนวน..... บาท

- เงินช่วยเหลืออื่น ๆ ได้แก่ (1)..... จำนวน..... บาท

(2)..... จำนวน..... บาท

(3)..... จำนวน..... บาท

1.3 รายได้อื่น ๆ ได้แก่

- รายได้จากการทำงานช่วงวันหยุดหรือนอกเวลาเรียน จำนวน..... บาท

- อื่น ๆ (ระบุ) ได้แก่ (1)..... จำนวน..... บาท

(2)..... จำนวน..... บาท

1.4 สรุปรายรับของนักเรียนทุน จำนวนทั้งสิ้น.....บาท (นำข้อ 1.1 + 1.2 + 1.3)

2. ข้อมูลรายจ่ายของนักเรียนทุน ปีการศึกษา 2550

➤ ให้กรอกรายการค่าใช้จ่ายทางการศึกษา รวมทั้งปี ตามที่จ่ายจริง (รายการใดที่ไม่ได้เก็บหลักฐานไว้ ให้กรอกโดยประมาณ)

2.1 ค่าใช้จ่ายในการเรียน

- ค่าลงทะเบียน/ค่าเทอม/ค่าบำรุงสถานศึกษา

ค่าอื่น ๆ ที่ต้องจ่ายให้สถานศึกษา รวมทั้งปี จำนวน.....บาท

- เครื่องแต่งกายที่ใช้ในสถานศึกษาทุกชนิด ได้แก่ เครื่องแบบนักเรียน นักศึกษา

เครื่องแบบลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหาร

ชุดพลศึกษา ฯลฯ รวมทั้งปี จำนวน.....บาท

- ค่าสมุด หนังสือ ตำราเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียน

อุปกรณ์กีฬา ฯลฯ รวมทั้งปี จำนวน.....บาท

- ค่ากิจกรรมอื่นที่ต้องใช้ในการเรียน ได้แก่ ทักษะศึกษา
ค่าร่วมกิจกรรม เข้าค่าย ฯลฯ รวมทั้งปี จำนวน.....บาท
- อื่นๆ รวมทั้งปี ได้แก่ (1)..... จำนวน..... บาท
(2)..... จำนวน..... บาท
(3)..... จำนวน..... บาท

2.2 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ นอกสถานศึกษา

- ค่าเรียนเสริมพิเศษ รวมทั้งปี จำนวน.....บาท
- ค่าบริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต รวมทั้งปี จำนวน.....บาท
- ค่าบริการเอกสารรายงาน รวมทั้งปี จำนวน.....บาท
- อื่นๆ รวมทั้งปี ได้แก่ (1)..... จำนวน..... บาท
(2)..... จำนวน..... บาท
(3)..... จำนวน..... บาท

2.3 ค่าดำรงชีพในระหว่างเรียน

- ค่าอาหาร (เฉพาะมื้อที่ต้องจ่ายเอง) รวมทั้งปี จำนวน.....บาท
- ค่าที่พัก/หอพัก (รวมค่าไฟฟ้า น้ำประปา) รวมทั้งปี จำนวน.....บาท
- ค่าพาหนะเดินทาง รวมทั้งปี จำนวน.....บาท
- อื่นๆ รวมทั้งปี ได้แก่ (1)..... จำนวน..... บาท
(2)..... จำนวน..... บาท
(3)..... จำนวน..... บาท
- ค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายนอกเวลาเรียน
ค่าของใช้จำเป็นส่วนตัว เช่น ยาสีฟัน สบู่
ผงซักฟอก ฯลฯ รวมทั้งปี จำนวน.....บาท
- ค่ารักษาพยาบาล รวมทั้งปี จำนวน.....บาท
- อื่นๆ รวมทั้งปี ได้แก่ (1)..... จำนวน..... บาท
(2)..... จำนวน..... บาท
(3)..... จำนวน..... บาท

2.4 สรุปรายจ่ายของนักเรียนทุน จำนวนทั้งสิ้น..... บาท (นำข้อ 2.1+ 2.2 +2.3)

ประเด็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์และการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Groups) เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของนักเรียนทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

คำถามในการศึกษา : อัตราทุนที่กำหนดในปัจจุบันมีความเหมาะสมและเพียงพอหรือไม่ และควรจะกำหนดทุนให้ผู้รับทุนการศึกษาเท่าใด

ข้อมูลที่ต้องการ

1. นักเรียนมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้างในชีวิตประจำวัน
2. นักเรียนมีรายได้และแหล่งเงินทุนสนับสนุนอะไรบ้าง
3. การรับเงินทุนเฉลิมราชกุมารีควรจะเป็นอย่างไร

คำถามสำหรับนักเรียน

1. นักเรียนมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้างในชีวิตประจำวัน ให้อธิบายภาพการใช้จ่ายตลอดทั้งปี
2. ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา มีอะไรบ้าง ให้ระบุรายการและประมาณจำนวนเงิน
3. ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพมีอะไรบ้าง ให้ระบุรายการและประมาณจำนวนเงิน
4. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ มีอะไรบ้าง ให้ระบุรายการและประมาณจำนวนเงิน
5. นักเรียนมีภาระที่ต้องรับผิดชอบอะไรบ้างในครอบครัวที่มีค่าใช้จ่าย ให้ระบุเป็นรายการ
6. นักเรียนมีแหล่งเงินทุนสนับสนุนหรือรายได้อะไรบ้าง ให้อธิบายภาพตลอดทั้งปี
7. การรับเงินทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีเป็นอย่างไร เมื่อรับมาแล้วนักเรียนวางแผนการใช้เงินอย่างไร
8. นักเรียนรู้สึกอย่างไรในการเป็นนักเรียนทุนนี้

คำถามสำหรับครู

1. นักเรียนคนนั้นมีความประพฤติอย่างไร เหมาะสมในการเป็นนักเรียนทุนเฉลิมราชกุมารี หรือไม่
2. การคัดเลือกผู้รับทุนโรงเรียนดำเนินการอย่างไร
3. ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาของนักเรียนโดยทั่วไปมีอะไรบ้าง ให้ระบุรายการและประมาณจำนวนเงิน
4. นักเรียนที่รับทุน ได้ใช้จ่ายเงินไปเหมาะสมหรือไม่
5. จำนวนเงินทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีที่นักเรียนรับอยู่เหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสมควรจะเป็นเท่าไร

คำถามสำหรับผู้ปกครอง

1. นักเรียนมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้างในชีวิตประจำวัน ให้อธิบายภาพการใช้จ่ายตลอดทั้งปี (แล้วเปรียบเทียบกับข้อมูลที่นักเรียนตอบว่าตรงกันหรือไม่)
2. ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา มีอะไรบ้าง ให้ระบุรายการและประมาณจำนวนเงิน (แล้วเปรียบเทียบกับข้อมูลที่นักเรียนตอบว่าตรงกันหรือไม่)
3. ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพมีอะไรบ้าง ให้ระบุรายการและประมาณจำนวนเงิน (แล้วเปรียบเทียบกับข้อมูลที่นักเรียนตอบว่าตรงกันหรือไม่)

4. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ มีอะไรบ้าง ให้ระบุรายการและประมาณจำนวนเงิน(แล้วเปรียบเทียบกับข้อมูลที่นักเรียนตอบว่าตรงกันหรือไม่)
5. นักเรียนมีภาระที่ต้องรับผิดชอบอะไรบ้างในครอบครัว ให้ระบุเป็นรายการ ให้ระบุรายการและประมาณจำนวนเงิน(แล้วเปรียบเทียบกับข้อมูลที่นักเรียนตอบว่าตรงกันหรือไม่)
6. นักเรียนมีแหล่งเงินสนับสนุน หรือรายได้อะไรบ้าง ให้อธิบายภาพตลอดทั้งปี (แล้วเปรียบเทียบกับข้อมูลที่นักเรียนตอบว่าตรงกันหรือไม่)
7. ผู้ปกครองของนักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับเงินทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีของนักเรียนอย่างไร เมื่อรับมาแล้วมอบให้นักเรียนวางแผนการใช้เงินนี้อย่างไร
8. ท่านรู้สึกอย่างไรที่บุตรหลานของท่านได้รับทุนนี้

15 มิ.ย. 2551

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๖๓๘-๔
ที่ ศธ ๐๒๐๘/๖๓๗๒ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๑
เรื่อง ขออนุมัติโครงการศึกษาค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมของนักเรียนทุนในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการดำเนินโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ตามมติคณะรัฐมนตรีอนุมัติเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ให้จัดสรรทุนการศึกษาแก่นักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่อเนื่องจนจบปริญญาตรีที่มีฐานะยากจนอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร และมีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ต่ำ โดยจัดสรรทุนปีละ ๔๘๐ คน ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒ รวมทั้งสิ้น ๔,๘๐๐ คน ใช้งบประมาณ ๕๒๘ ล้านบาท อัตราทุนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีละ ๑๐,๐๐๐ บาทต่อคน ระดับอุดมศึกษาปีละ ๒๐,๐๐๐ บาทต่อคน ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการมาแล้ว ๔ รุ่น มีนักเรียน นักศึกษา และสามเณรรับทุนแล้ว จำนวน ๑,๘๒๐ คน นั้น

เนื่องจากการดำเนินงานตามโครงการที่ผ่านมา ได้มีการ ออกติดตามงานและช่วยเหลือนักเรียนทุนที่ประสบปัญหาวิกฤตด้านการเรียนและครอบครัว และรับทราบข้อมูลจากนักเรียนทุนว่า เงินทุนที่ได้รับไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการศึกษา เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการครองชีพในปัจจุบันสูงขึ้นมาก และภาวะเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพิ่มขึ้นมาก ทำให้ได้รับความเดือดร้อนอันส่งผลกระทบต่อเรียน ประกอบกับได้มีการประสานข้อมูลเกี่ยวกับโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นทุนลักษณะเดียวกันได้รับทราบว่ามี การปรับปรุงค่าใช้จ่ายเงินทุนเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น จาก ๒๐,๐๐๐ บาท เป็น ๕๐,๐๐๐ บาท เพื่อสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงตามความเป็นจริง

ในการนี้ โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี เมื่อพิจารณาแล้วเห็นสมควรได้มีการศึกษาสภาพการใช้จ่ายเงินทุนเพื่อการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี เพื่อใช้ปรับอัตราทุนให้เหมาะสม โดยจัดทำเป็นโครงการวิจัย "การศึกษาค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมของนักเรียนทุนในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี" โดยผลการศึกษาค้างนี้ จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป โครงการวิจัยนี้ใช้งบประมาณจากแผนงบประมาณเร่งรัดปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลผลิตนโยบายและแผนด้านการศึกษา สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. จำนวน ๓๖๐,๐๐๐ บาท รายละเอียดดังโครงการที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ

(นายธีระเกียรติ ภูมิรัตน์)

ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ ศธ.

15 มิ.ย. 2551

15 มิ.ย. 2551

(นายอนันต์ ระงับสุกรี)

ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ ศธ.

โครงการศึกษาค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมของนักเรียนทุน ในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

1. ความเป็นมา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดให้มีโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสสมเด็จพะพรรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ 48 พรรษา ในปีพุทธศักราช 2546 โดยจัดทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียน นักศึกษาและสามเณร ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลและมีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่ำ เพื่อให้เด็กที่มีความประพฤติดีแต่ยากจน ได้มีโอกาสศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจนจบปริญญาตรี ซึ่งโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี มีกำหนดระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2547-2562 ใช้งบประมาณ 528 ล้านบาท ในการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว ปัจจุบันเป็นปีที่ 4 มีเยาวชนได้รับทุนการศึกษาไปแล้ว จำนวน 1,920 คน เข้าศึกษาทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษา โดยกำหนดอัตราทุนไว้ 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีละ 10,000 บาทต่อคน และระดับอุดมศึกษา ปีละ 20,000 บาทต่อคน แต่สภาพการครองชีพในปัจจุบันประสบภาวะวิกฤตเศรษฐกิจด้านราคาน้ำมันที่สูงขึ้นอย่างมากและมีสภาพเงินเฟ้อราคาสินค้าอุปโภคบริโภคสูงมากเช่นกัน เป็นผลทำให้ค่าใช้จ่ายในการครองชีพสูงขึ้นมาก และการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษา ก็มีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพิ่มขึ้นอีกมาก ทำให้ผู้รับทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีได้รับความเดือดร้อน ส่งผลต่อการเรียนรู้ จึงสมควรจะมีการปรับปรุงอัตราทุนให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงตามความเป็นจริง และเพื่อให้สามารถพัฒนาการศึกษาของ ผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

ในการเสนอขอปรับปรุงอัตราทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีจึงควรมีการศึกษา ข้อมูลที่รอบครอบ และสมเหตุสมผลที่ชัดเจนในการเสนอของบประมาณที่เหมาะสมของทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีว่าควรจะเป็นเท่าใด สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. จึงได้จัดทำโครงการศึกษาค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมของนักเรียนทุนในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีขึ้น เพื่อการศึกษาวิจัยหาข้อมูลในการกำหนดอัตราทุนการศึกษาที่เหมาะสมกับค่าใช้จ่ายของนักเรียนทุนในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ผลการศึกษานี้จะเป็นข้อมูลในการสนับสนุนเพื่อการขออนุมัติปรับเปลี่ยนอัตราทุนต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการใช้จ่ายในการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา สามเณร ในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีที่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

2.2 เพื่อกำหนดการปรับปรุงอัตราเงินทุนที่เหมาะสมกับระดับการศึกษาและสาขาวิชาที่เรียนของผู้รับทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี เพื่อใช้เสนอคณะรัฐมนตรีในการปรับเปลี่ยนอัตราทุนเพื่อเหมาะสมยิ่งขึ้น

- 2 -

3. ขอบเขตการศึกษา

- 3.1 สํารวจสภาพค่าใช้จ่ายของผู้ได้รับทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีจากผู้ได้รับทุนในแต่ละระดับการศึกษาและแต่ละสาขาวิชา
- 3.2 ศึกษาวิเคราะห์หามูลค่าทุนที่เหมาะสมในการขอจัดตั้งงบประมาณของโครงการ
- 3.3 เป็นการศึกษาเพื่อกำหนดทุนการศึกษาที่เหมาะสมเฉพาะกลุ่มนักเรียนในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีเท่านั้น ไม่รวมถึงนักเรียนกลุ่มอื่น
- 3.4 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา หมายถึง รวมค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้วย

4. ระยะเวลาดำเนินการ

พฤษภาคม - ธันวาคม 2551

5. วิธีการศึกษา

- 5.1 สร้างเครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดทำแบบสำรวจค่าใช้จ่ายในการศึกษาของนักเรียนทุน
- 5.2 นำเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพัฒนาคุณภาพของแบบสำรวจ
- 5.3 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลประมาณ 800 ชุด ที่ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้น สาขาและพื้นที่ในเมืองและชนบท
- 5.4 เก็บรวบรวมข้อมูล
- 5.5 จัดประชุมปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปจัดทำผลการศึกษาค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนทุนเฉลิมราชกุมารี
- 5.6 จัดประชุมกลุ่ม (Focus Group) ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับนักเรียน ครูและผู้ปกครอง
- 5.7 จัดทำรายงานผลการศึกษาและนำข้อมูลเสนอ เพื่อจัดตั้งงบประมาณโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีต่อไป
- 5.8 จัดพิมพ์รายงานผลการศึกษาค่าใช้จ่ายเงินทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

6. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

7. งบประมาณ จำนวน 360,000 บาท

- 7.1 ค่าจัดทำเครื่องมือและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเงิน 30,000 บาท
- 7.2 ค่าตอบแทนผู้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเงิน 30,000 บาท
- 7.3 ค่าจัดประชุมปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อมูลและประชุมกลุ่ม และสรุปผลการศึกษา เป็นเงิน 200,000 บาท

- 3 -

- 7.4 ค่าออกเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในพื้นที่ เป็นเงิน 50,000 บาท
- 7.5 ค่าจัดพิมพ์รายงานผลการศึกษา เป็นเงิน 50,000 บาท

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 8.1 นักเรียน นักศึกษาและสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีได้รับเงินทุนการศึกษาอย่างเหมาะสมเพื่อส่งผลให้การศึกษาสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น
- 8.2 ได้เอกสารข้อมูลการศึกษาสภาพการใช้จ่ายเงินทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีที่จะสนับสนุนการจัดตั้งประมาณ
- 8.3 ได้ข้อมูลแนะในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายชินภัทร	ภูมิรัตน์	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
นางศรีวิการ์	เมฆธวัชชัยกุล	รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
นายอนันต์	ระงับทุกข์	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
นายสกลธี	ชุมทัพบ	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

คณะทำงาน

นางวรรณพร	เพียรสาระ	หัวหน้ากลุ่มนโยบายเร่งด่วน สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.
นายวันชัย	दनัยตโมนุท	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
นายไพรัช	กรบงกชมาศ	ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิต มัธยม สพฐ.
นางสาวดุษฎี	สิตลวรงค์	ผู้อำนวยการโรงเรียนงอไกลลาติวิทยา สพฐ.
นางวาณี	ยัมพานิชย์	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางสาวสุภาภรณ์	ฐิตเมธีธรรม	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
นางสาววัลภรณ์	อบสุวรรณ	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
นางสุรณี	สุดจะหา	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
นางมาลัย	รัตวร	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
นายดำรงค์	สอนอัน	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
นางสุดารัตน์	ขาวประเสริฐ	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.
นายณรงค์ศักดิ์	บุญยมาลิก	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.
นางสุภัทรา	สนิทสม	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.
นางสาวเบญจมาศ	พลศักดิ์	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

ผู้วิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงาน

นางวรรณพร	เพ็ญสาระ	หัวหน้ากลุ่มนโยบายเร่งด่วน สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	สป.
นางสุดารัตน์	ขาวประเสริฐ	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	สป.
นายณรงค์ศักดิ์	บุญมาลิก	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	สป.
นางสุภัทรา	สนิทสม	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	สป.
นางสาวเบญจมาศ	พลศักดิ์	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	สป.

คณะกรรมการ

นายอนันต์	ระจับทุกข์	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและยุทธศาสตร์	สป.
นางวรรณพร	เพ็ญสาระ	หัวหน้ากลุ่มนโยบายเร่งด่วน สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	สป.
นายณรงค์ศักดิ์	บุญมาลิก	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	สป.
นางสาวเบญจมาศ	พลศักดิ์	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	สป.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก
กรุงเทพฯ 10300